

జయరామ - 1989

(Jayarama - 1989)

ಪರಿವಿಡಿ (Contents)

- ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತ - ರಾಮಾಯಣಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣ 3
(Srimahabharatha - Ramayanagala Adhyayanada Drustikona)
 - ಒ.ನಾ. ರಘುರಾಮ
- ಪ್ರಳಯ 1989 11
(Pralaya 1989)
 - ಅಷ್ಟಿಂಜಿ
- ಮಹಾಭಾರತದ ಹೆದ್ದಾರಿ 14
(Mahabharathada Heddari)
 - ವಿದ್ವಾನ್ ರಾಮಚಂದ್ರ, ಜಿ. ಭಟ್ಟ
- ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಾ ಪರಿ 18
(Ninna Shaktiyaa pari)
- “ಇರಬಹುದೇ?” 19
(“Irabahude?”)
- ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣ ಘಟನೆಗಳು, ವಿಚಾರಗಳು 29
(Mahabharathadadallina Swaarasyapoorna Ghatanegalu, Vicharagalu)
- Dimensions of Science and Technology in Ancient India: Some Aspects 44
 - Dr. B. V. Subbarayappa

ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತ - ರಾಮಾಯಣ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣ

- ಬ.ನಾ. ರಘುರಾಮ
ಆಜ್ಞಾತಾಧಿಕಾರಿ, ಜನಸೇವಾ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರ,
ಉಡ್ಲೇಂದ್ರಪುರ್ -562 130

ನಮ್ಮ ಪರಿತ್ರ ಭಾರತದೇಶದ ಮೂಲ ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು. ತರುವಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನೊಳಗೊಂಡ ಮಹಾಭಾರತ ಹಾಗೂ ರಾಮಾಯಣ. ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತಗಳು “ಇತಿಹಾಸ”ವೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ವೇದಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅರಿತು ಅವುಗಳ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ನುಡಿದು ನಡೆದವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅವು. ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಎರಡು ಪ್ರಯೋಜನಗಳುಂಟು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ವೈದಿಕ ಶಿಂಗಿ - ರಾಜಸ್ಯರುಗಳ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಏನಿದ್ದಿತು, ವೇದಾನುಶಾಸನವೇನು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಇದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯಾಂಶ. ಮಹಾವಿದ್ಯಾಂಶರೂ “ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ” ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತೃಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎ. ಕಾಣೆಯವರು ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತೇ “9-10ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಿಚಿಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ವೈದಿಕಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಹುದೂರ” ಎಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯ, ನೀತಿ-ನಿಯಮ, ಧರ್ಮ, ಹಿಂಸಾ ಹಿಂಸೆ, ನ್ಯಾಯ-ತ್ವ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಂದೂ ಸಹ ಬಳಸುತ್ತಿರುವೆಂದರೂ ಅವುಗಳ ಮೂಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜ ಪದೇಪದೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗಿ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಈ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವವುಗಳೇ. ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವೈದಿಕ ಪ್ರಾಚೀನರ ಚಿಂತನೆ ಏನಿದ್ದಿತೋ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಂಡವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತಗಳು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಒದಗಿದ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳು ಇವೂ ಸಹ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಾಲದಿಂದ ನಾವು ದೂರ ಇರುವೆಂದರೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಹುಸಮೀಪವಾದುದು ನಾವಿರುವ ಕಾಲ. ಕೇವಲ ಬದುಷಾವಿರ-ಆರುಷಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಫುಟನೆಗಳನ್ನೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುವುದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸನ್ನಿಹಿತ, ಸಂದರ್ಭ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಂದಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಯಾವರೀತಿ ಎದುರಿಸಿ

ಪರಿಹರಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯಬಹುದು. ಅಂಥವೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನವರ ಅನುಭವ-ಆಚರಣೆಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸೂಕ್ತಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು. ರಾಮಾಯಣ - ಭಾರತಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೊಂದುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಅಗತ್ಯ. ಮೂಲಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಧಿವಾ ಅದರ ಉತ್ತಮ ಅನುವಾದವನ್ನು ಓದಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಈರಿತಿ ಮಾಡದೆ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾವನೆ, ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿ, ಮನಬಂದಂತೆ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೇ ಓದಿ ತಪ್ಪಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಮಹಾಭಾರತದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಗ್ರಂಥ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಾಜ್ಞ ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ “ವಚನ ಭಾರತ”ವೆಂಬ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅವಶಯಿತಿಕೆ ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕುವೆಂಪುರವರ “ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಲ್ಯೇಕ ರಾಮಾಯಣ”ವೆಂಬ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರಾಮಾಯಣವಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಓದಿ, ತರುವಾಯ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲಿನ ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹಲವು ಲೇಖಕರು ಮೂಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿಕೃಗೋಳಿಸಿರುವರು ಎಂದು ಆಗ ಸ್ವಾಧೀನಿಸಿ.

ರಾಜುಮಣಿಗಳೂ, ಪರಮಪೂಜ್ಯರೂ ಆದ ವ್ಯಾಸ-ವಾಲ್ಯೇಕ ಮಹಾರಾಜಾಗಳು ನಮ್ಮೆ ಈ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಹಿಂದೆ ಬಾಳಿ-ಬದುಕಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯ ಜೊತೆಗೇ ಲೌಕಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಹೆಣೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಣ್ಣೆರೆದು ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೊಂದುವರಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಧ್ರುವಗಳಷ್ಟು ಅಂತರವಿರುವ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಫಾವದ ಎರಡು ಬಗೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮೂಹಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ (ವೇದೋಕ್ತಧಮ್) ಸಮೃತ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು-ದೈವಭಕ್ತಿ ಶುದ್ಧಜೀವನ, ಶಾಂತಿ, ಪರಹಿತ, ನಿಃಸ್ವಾಧ್ಯ, ವಿನಯವಂತಿಕೆ, ಸಮಾಜಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದವರುಗಳು ಒಂದು ಗುಂಪು. ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ದೈವದ್ವೇಷ, ದೈವನಿಂದ, ಅವಿನಯ, ಸಜ್ಜನದ್ವೇಷ, ಹಿಂಸೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಷಾರ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಂಗಗೋಳಿಸುವ ಮಹೋದ್ದೇಶ-ಮಹತ್ವಯತ್ತು, ಎಲ್ಲ ನೀತಿ-ನಿಯಮ-ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ವರ್ತನೆ, ಪರಿಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಷ್ಟ, ಸ್ವಾಧ್ಯ, ನಿಂದ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ನಿಲ್ದಾಜ್ಜಿ ಇರುವವರುಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು. ನಾವಿರುವ ಇಂದಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ? ತಾತ್ತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸೃಷ್ಟಿಸಹಜವಾದುದೇ! ಈ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಫಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮೂಹಗಳು ಶಾಶ್ವತ ಜೀವವಿಭಾಗಗಳಾದ “ದೈವ ಮತ್ತು ಅಸುರ”ಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕರೂಪಗಳಿಂದು ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ- “ದೈಯಾಹ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ದೈವಾಶ್ಚ ಅಸುರಾಶ್ಚ” “ದ್ವಾ ಭೂತಸಗ್ರಾ ಲೋಕೇಸ್ವಿನಾ ದೈವ ಅಸುರ ಏವ ಚ”. ಮೂಲಭೂತವಾದ, ಸನಾತನವಾದ ಈ ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಅನವರತವಾದ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಸೇಣೆಸಾಟ ಸಹ. ದೈವಾಸುರ ಜೀತನಗಳು ಮಹಾಸಾಮಧ್ಯ-ಶಾಲಾಗಳು. ಸೂತ್ರಧಾರಿ ಶಕ್ತಿಗಳು. ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೋರಾಟವಲ್ಲದೆ, ಮಾನವರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಾ ತುಮುಲವೆಬ್ಬಿಸಿ ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರ,

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಸಹ. ಮನುಷ್ಯ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈ ಅಗೋಚರ ಹಿನ್ನಲೆ ಪಾಮಾನ್ಯರಾದ ನಮಗೆ ಅಧರವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯೇಯಿಕೊಂಡವರು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನರಿಯಬಲ್ಲರು. ಅವರ ಜ್ಞಾನಾನುಭವಗಳೇ ನಮಗೆ ಅಧಾರ ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಹಾಗು ಮಾರಕವಾದ ದೈವಿ ಮತ್ತು ಅಸುರೀ ಚೀತನಗಳ ಪ್ರಚಾರನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನಕ್ಕೆ ಸೆಣೆಸಾಟದ ವಿಷಯವೇ ನಾವು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು, ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಸರೇ ಆದಿಪರವರ “ಅಂಶಾವತರಣ” ಉಪಪರವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನದಷ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಣಾವಸ್ತಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣ-ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಡೆನುಡಿಗಳು. ಎರಡು, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಸಜ್ಜನರು ಹೊಂದಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಥವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಕ್ಷೇಣ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕರ್ತೃ ಒಂದೊಂದೂ ಪಾತ್ರದ ಬಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ, ಸ್ವಷ್ಟಗೊಳಿಸಿರುವ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಮುಖ್ಯ. ತಾನು ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳ ಇತಿ-ಮಿತಿಗಳು ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವುದು ಇತರಿಗೆ ದುಸ್ವಾಸ್ಯ. ವ್ಯಾಸರು ಮಹಾಭಾರತದ ಘಟನೆಗಳ ಪ್ರಶ್ನಕ್ಕದರೀಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು, ಇಂದು ಹೇಗೋ ಅಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯರೂ, ಗಣ್ಯರೂ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ವಾಲ್ಯೇಕಿಗಳಾದರೂ ಅಷ್ಟೇ.

ವಾಲ್ಯೇಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರು ತಂತಮ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಅವತಾರಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕಥಾನಾಯಕರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಯಕರಿಗೂ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ಇತರೆಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಒಂದೊಂದು ಪಾತ್ರದ ಸ್ವಭಾವ, ಯೋಗ್ಯತೆಗಳ ಸೂಚಕ. ಆ ಸ್ವಭಾವ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಕ್ಷೇಣಲು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ “ಒರಿಗಲ್ಲು”ಗಳು ಆ ನಾಯಕರು. ಅವರೆಂಥವರು? “ಸತ್ಯಮೇವೋಧ್ವರಾಮ್ಯಹಮ್ಯ!” “ಪರಿತಾಣಾಯ ಸಾಧ್ಯಾನಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ಚ ದುಷ್ಪಿತಾಂ ಧರ್ಮ ಸಂಸಾಧನಾಧಾರಯ ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ!” - ಈ ಮಹೋದ್ದೇಶ, ಮಹಾಸಂಕಲ್ಪಹೋತ್ತು ದುಸ್ಸಿತಿಗಳಿಂದ ಲೋಕವನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಲೋಸುಗವೇ ಮೂಡಿಬಂದ, ಲೋಕರಕ್ಷಕ - ಧರ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಕ ಭಗವಂತನ ಅವತಾರಗಳೇ ಅವರು. ಎಂದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಯಾವೋಂದು ನಡೆ-ನುಡಿ “ಅಧರ್ಮ”ವೆಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರವು! ಅವರ

ಒಂದೊಂದೂ ಆಚರಣೆ ಲೋಕದ ಹಿತ್ಯಪಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ, ಕರ್ತವ್ಯಮೂರ್ಚಿಕ. ಪೂರ್ವಾಪರ ಜ್ಞಾನ ಸಾಲದ ಸಂಹಬಿಂತ ಮಾನವದೃಷ್ಟಿಗೇ ಅವರ ಹಲಕೆಲವು ನಡೆಸುಡಿಗಳು ಅಥಮರವೆಂಬಂತೆ ತೋರಿದರೂ ಅವು ಸಂಶಯಾತೀತ ಧರ್ಮವೇ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾದಂಥ ಕರ್ತವ್ಯಕರ್ಮ ಎಂದೇ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಬ್ಬರ ನಿಣಾಯ ಸಹ. ಈ ವಿಶ್ವಾಸ-ದೃಢವಿಶ್ವಾಸ-ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಮಮುಖ್ಯ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯೇ ಆಗಲಿ “ಅಥಮರ-ಅಕಾರ್ಯ”ವೆಂಬ ಸಂಸಯವೇ ಸುಳಿಯಬಾರದು. ಅವರು ಸುಡಿದುದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯ, ನಡೆದು ತೋರಿದೆಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸಹ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದ್ದ ಕರ್ತವ್ಯ ಧರ್ಮವೇ! ಅವರನ್ನು ಸಂಶಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದವರು, ಅವರ ಆದೇಶದ ಮೇರಿಗೆ ನಡೆಯಲು ಅನುಮಾನಿಸಿದವರು, ಅನುಮಾನಿಸಿ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದವರು ತಾವೆಷ್ಟೇ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಕುರುಡಾಗಿದ್ದ ಧರ್ಮಮೂರ್ಕ್ಷವನ್ನರಿಯದಿದ್ದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೇ!

ರಾಮಾಯಣ-ಭಾರತಗಳ ಕಥಾನಾಯಕರಾದ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರ ನಡೆಸುಡಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಸಾಫ್, ಸರೂಪಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಸಷ್ಟಪಡಿಸುವುದೇ ಭಗವದವತಾರದ ಘನೋದೇಶ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸಜ್ಜನ ಮತ್ತು ದುಷ್ಪರೋಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾದ ರೀತಿನಿಂತಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಆಚರಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದೇ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. “ಬಹುಜನ ಹಿತಾಯ ಬಹುಜನ ಸುಖಾಯ”ಕಾಗಿ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅದರೋಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ, ಅವಶ್ಯಬಿಧಿಯೇ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾದ ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಇದೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ವಿರುದ್ಧವಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಶಕ್ತಿಗಳಿಗಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಸಮಾಜದ ಕ್ಷೇಮ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಸಜ್ಜನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸದಾ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿರಬೇಕು. ಲೋಕರಕ್ಷಣೆ, ರಾಷ್ಟ್ರರಕ್ಷಣೆ, ಸಮಾಜರಕ್ಷಣೆಯ ಹೋಣ ಭಗವಂತನ, ಕೆಲವೇ ನಾಯಕರ ಹೆಗಲಮೇಲಿರುವುದು, ತನ್ನ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಆ ಗುರುತಮ ಹೋಣಗಾರಿಕೆ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೂ ಅಷ್ಟಪ್ಪು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಹೋಣಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಹಿತಕರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ ಬಗೆಗೆ ಈ ದೇಶ ಆದಿಯಿಂದಲೂ ಮಾನ್ಯಮಾಡಿರುವ “ಸಾಮ-ದಾನ-ಭೀದ-ದಂಡ”ವೆಂಬ ಚತುರೋಪಾಯವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಉಪಾಯಗಳು ವಿಫಲವಾದಾಗ, ಅಥವಾ ದುಷ್ಪವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮೇಲ್ಮೈಟಕ್ಕೆ ತಗ್ಗಿ-ಬಗ್ಗಿ ನಡೆವಂತೆ ನಟಿಸಿ, ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅನಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದಾಗ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಂಡೋಪಾಯ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಲೇಬೇಕು. ದಂಡ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವ್ಯಬ್ಧಿ.

ಸಮಾಜದೊಂದೆ, ಅಕ್ಕಮ್ಮೆ ಅಪರಾಧವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. “ಶಾಂತಿ-ಅಹಿಂಸಾವರ್ತ” ಎಂದು ಕಣ್ಣದುರೇ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಕೆಡುಕನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತೇ ದುಷ್ಪತ್ತಿ ಬಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದು ಮೂಲಿಕತನವಲ್ಲದೆ ಅಪಾಯಕರವೂ ಸಹ. ಅಪರಾಧವೂ ಸಹ ಎಂದು ತಮ್ಮ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಂದಂದಿನ ದುಷ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ನಡೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆ ನಾಯಕರು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳು ನೀತಿ-ನಿಯಮ-ನ್ಯಾಯ-ಧರ್ಮಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇಂದಿನ ನಾವು ಹೊಂದಿರುವ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು, ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೇರವಾಗುತ್ತವೆ. “ಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ಬಹುಜನರ ಹಿತ-ಸುಖಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊಂದಿದವರು ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರೋಧಿಗಳೂ, ಶತ್ರುಗಳೂ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂಡನೆ ಸೇಣಿಸುವಾಗ, ಅವರ ನಿಗ್ರಹಾಧಿಕಾರ ಕ್ರಮ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೂ ಆದೆಲ್ಲ ಧರ್ಮವೇ, ಅಧರ್ಮವೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯ-ನೀತಿ-ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಕುರುಡುಕಾಸಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ಕೊಡದೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸದಾ ನಿರ್ಲಾಷ್ಣಿಸುವ, ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ, ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, “ನ್ಯಾಯ ಬಾಹಿರರು-Out-Laws.” ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯದ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂದೂ ಸಿಗಲಾರದು, ಸಿಗಬಾರದು” ಎಂದು ಆ ನಾಯಕರಿಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಪಾತ್ರರಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಖಂಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾಟಿಕೆ (ಸ್ತ್ರೀ), ಖರ-ದೂಷಣ, ಮಾರೀಚ, ವಾಲಿ, ರಾವಣ ಮತ್ತು ಶಂಬುಕ (ಶೂದ್ರ, ತಪಸ್ಸಿ)ರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಯನಾಗಿದ್ದ. ಕಂಸ, ಶಿಶುಪಾಲ, ದಂತವಕ್ತ, ಮೋದಲಾದ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಲ್ಪು ನರಕ, ಏಕಲವ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಮಹಾದುಷ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸದೆ ಸ್ವಯಂ ಕೊಂಡುದಲ್ಲದೆ, ತನ್ನವರೇ ಆದ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಜರಾಂಧರ, “ದುಷ್ಪತ್ತಿಪ್ರಯ”ರೆನ್ನಿಸಿದ ದುರ್ಯೋಧನ ಕಣಂ, ದುಶ್ಯಾಸನ ಮತ್ತು ಶಕುನಿ ಮುಂತಾದ ಪಾತಕಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಟರೇ ಆದರೂ ಆ ದುಷ್ಪರ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಭೀಷ್ಟ, ದೂರ್ಜಾದಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆವವರ, ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರ ವಿಷಯವಾಗಿ ದಯಿ-ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಸಲ್ಲದೆಂದೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾದ. ಹಲ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರೂ “ಅನ್ಯಾಯವೇ” ಆದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನನು ಸರಿಸಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವೇ ಇದೆ. ಕೃಷ್ಣನಂತೂ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೂ ಪಾಂಡವರು “ಅನ್ಯಾಯ” ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಲು ಬೇಕೆಂತಲೇ ತಿವಿದು ತಿವಿದು ಪ್ರೇರೇಷಿಸಿರುತ್ತಾನೆ! ಆ ಮಹಾತ್ಮೇರವರೂ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀರಾಮ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರು ವೇದಗಳ ಆದೇಶದ ಮೇರೆ ನಡೆದಂಥ ವೀರಪುರುಷರು. ವೇದಿಯಿಗಳು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪುಂಕ್ತಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿಂಥವರು. ಕ್ಷಮಾಮೂರ್ತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀರಾಮ ತನಗೆ ಎಂಥವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರೋಷಪೆಂದು ಹಿಂಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ,

“ಒಳ್ಳೆಯವರ ಶಾಂತಿಪೀಯತೆ, ಮೃದುಭಾಷೆ, ದಯಾಸ್ಥಿಫಾವಗಳನ್ನು ನೀಡೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೊರ್ಚಲ್ಯಾಪಂದು ಗಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ದುರ್ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದು. ಅವುಗಳಿಗವರು ಗೌರವ ತೋರಿಸಲಾರರು. ಅವರು ಗೌರವಿಸುವುದು ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ದೊಜನ್ಯನಿರತರು, ಜಗಳಗಂಟರು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುವವರು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಪರರು ಆದವರನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ, ಅಂಥವರ ಬಗೆಗೆ ತಾಳೈ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆ ತೋರುವವರ ಬಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!” ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಾರತಗ್ರಂಥದ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ, ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಪರ್ವಗಳ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಖಂಡಿತಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟನೆನಿಂದ ದುಷ್ಪಕಣಿನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವಾಗ, ಭಿಮನು ದೊಜನ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ನಡೆಮುರಿದು ಬೀಳಿಸಿದಾಗ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗಂಭೀರವಾಣಿಯನ್ನಾಲಿಸಬೇಕು!-(1)” ವಧ್ಯಃ ಪವ್ಯೇವಾನಾರ್ಥಃ ಶರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ದುರ್ಮತಿಃ- ಈ ದುರ್ಯೋಧನನಂಥ ‘ಅನಾರ್ಥ’ (ಪರಮನೀಚ)ನನ್ನ ದುಷ್ಪಸರ್ವವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ, ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಲ್ಲತ್ಕಾದ್ದು” (2) “ಅನಾರ್ಥ! ನಿಸ್ನಂಥವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ, ಕ್ಷಮೆ, ದಯೆ ಎಂದಿಗೂ ತೋರಿಸಬಾರದು. (ಕರ್ಣವಧೆಯ ಸಂದರ್ಭ) (3) “ಜಹಿ! ಮಾವ್ಯಧಿಷ್ಪಕೊಲ್ಲು “ಅರ್ಯೋಪಾಪ” ಎನ್ನಲೇ ಬೇಡ (ಗೀತೆ 11ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ).” ಪರಮದುಷ್ಪರೂ, ನೀಚರೂ ಆದಂಥವರ ನಾಶಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯನ್ಯಾಯ ಪ್ರತ್ಯೇ ಏಳಲೇಬಾರದು; ಅವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾವಳಿ ನಡೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ, ಹೇಗಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಮುಗಿಸಿಡುವುದೇ ಧರ್ಮ, ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ. ಅರ್ಥಮಾ, ಅನೀತಿ, ಅನ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾದ ಲೋಕಕಂಟಕರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ಪೇಳಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದ ಮಾರ್ಗನುಸರಣಾವೇ ಅರ್ಥಮಾವಾಗುತ್ತದೆ! ಅವರನ್ನು ಅನ್ಯಾಯ ಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ನಾಶಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ವೇದೋಕ್ತಕ್ರಮವಂದು ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ. ಈ ಅತಿಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಲೋಕದ ಸಜ್ಜನಿಗೆ, ಸಮಾಜದ ಹಿತಚಂಡಕರಿಗೆ ಮನದಷ್ಟುಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಹೆಚ್ಚಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಲು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ, ಮಾಡಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ಸಹ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಗೆ ಸಂಶಯಪಟ್ಟ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೂ, ತನ್ನಣ್ಣ ಬಲರಾಮನಿಗೂ, “ನನ್ನ ಈ ಕ್ರಮ ವೇದಸಮುತ್ತವಾದುದೇ. ಜಗದ್ಕರ್ಕರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉಪದ್ರವ ಕಾರಕರಾದ ಅಸುರರ ನಾಶಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ, ಬಳಸುವ ಈ ಮಾರ್ಗವೇ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಜ್ಜನಿಗೂ ಅನುಕರಣೀಯವಾದ ಕ್ರಮ!” ಎಂದು ತಿಳಿಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮರಾಜನ ಅತಿತಾಳೈ, ಅತಿಕ್ಷಮಾತೀಲತೆ, ಅಹಿಂಸಾವೃತ, ಅರ್ಥಹೀನ ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಟೀಕಿಸಿರುತ್ತಾನೆ, ಖಂಡಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಕ್ರಮದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಮಧಿಸಿದ್ದಾನೆ-” ಮೀರಲೇಬಾರದ ಶಾಶ್ವತಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಲಾಷ್ಣಿಸಿ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಪದೇಪದೇ ಮೀರುವಂಥವರಿಗೂ, ಸಮಾಜದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಂಥವರನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮೀರಿದರೂ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಎನ್ನಲಾಗದ, ಅಂಥ ದುಷ್ಪರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮೀರಲೇಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕಟ್ಟಳೆಗಳಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರುವವರಿಗೂ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತವಾದ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾತಾಸವನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವಶ್ಯಕವೇ ಆದರೂ ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲದ ಪಣ್ಣಿ ನಿಯಮ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣೆದುರಲ್ಲಿಯೇ ಮೌಲಿಕವಾದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಘೋರ ಅಪಚಾರವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ತತ್ವರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸಜ್ಜನಿಗೆ ಅತಿ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೆ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತ ಸಹಿಸುತ್ತ ಅಹಿಂಸೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಯೋಗ್ಯ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರುತ್ತ ಆ ದುಷ್ಪಾತ್ಮಿಗಳ ಬಲ ಹೆಚ್ಚಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ, ದುಷ್ಪಾತ್ಮ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಆಸ್ವದಕೊಡುವ ವಿಳಂಬ ನೀತಿ ಪರಮ ಅರ್ಥ. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅಪಕಾರ. ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭವಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ನ್ಯಾಯನೀತಿಗಳ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದರೆ ಮೀರಲೇಬೇಕು. ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆ”. ಇಷ್ಟಾ ವಿವರಣೆಗೆ ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯಗಳೇ ಆಧಾರ:

“....ಯತಾ ಸತಾಂ ಹಿತಮತ್ಯಂತಮ್ ತತಾ ಸತ್ಯಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ ।
.....ಯತಃ ಸತಾಂ ಧಾರಕೋ ನಿತ್ಯಂ ಸ ಧರ್ಮ ಇತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ”

“ಸಜ್ಜನಿಗೆ ಹಿತಕರವಾಗುವಂಥ ಮಾತುಗಳೇ ಸತ್ಯ. ಸಜ್ಜನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗುವಂಥ ಕಾರ್ಯವೇ ಧರ್ಮ. “ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಹಿಂಗೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥ ಅಸಜ್ಜನಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗುವಂಥ ಕಾರ್ಯ ಧರ್ಮವಾಗದು ಎಂದೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ, ಭಾಗವತ ಮತ್ತು ಭಗವದೀತಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿಣಾಯಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಭಾಯರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ವಾಖ್ಯಾನವಾಗಿ: “ಸತಾಂ ವೃದ್ಧಿ ಕರೋಧರ್ಮಃ ಅಸತಾಂ ಹಾಸಕಾರಕಃ” ಎಂದು, “ಕ್ಷಮಾ ಸರ್ವತ, ಧರ್ಮೋ ನಾ ಪಾಪಹೇತುಶ್ಚ ದುಜನೇ ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಾಮಧ್ಯ ಯುಕ್ತಾಂ” ಎಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ ವಿಧೀಯತೆ. ಗೌರವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ. ಆದರೆ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಧುಸಜ್ಜನಿರ್ದ್ವನ್ಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿಗಳಿಂದನೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿದರೆ, ರಕ್ಷಿಸಿಕೊರಟರೆ, ಭೀಷ್ಯ, ದೋಷಾರಂತ-ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆಯಾದರೂ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದುದೇ ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕಾದುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ. ಆದರೆ ನಿಜನುಡಿಯವುದರಿಂದ ನಿರಪರಾಧಿ ಸಜ್ಜನಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುವುದಾದಗರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದೇ ಶಾಶ್ವತಧರ್ಮ. ಆ ಸುಳ್ಳು “ಸತ್ಯ”ವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ! ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಸೆಗಾರಿಕೆ ಇರುವವರು ಸಾಧಾರಣ ನೀತಿ-ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಕಟ್ಟಬಿದ್ದ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಯೇ ನೀತಿ-ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ದುಷ್ಪಾಸನ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಯೇ

ಅಂಧವರ ನಿಮೂಲವಾಗಬೇಕಾದುದೇ ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮವೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ ನಡೆ-ನಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಾನೆ. ಇದುವೇ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ತ! ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ವಿವೇಕ! ಈ ಧರ್ಮಭಾಂತಿ, ಧರ್ಮ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲೆಂದೇ “ಧರ್ಮ” ಸಂರಕ್ಷಕ ದೈವದ ಶ್ರೀರಾಮ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾದಿ ಅವತಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದು. ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿ-ವ್ಯಾಸರು ಆ ಅವತಾರೀ ಪುರಾಣನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಹಾನ್ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದೂ ಇವೆಲ್ಲ ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಲೆಂದೇ! ಧರ್ಮ-ಅಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ತೋರಿಸಿ, ಅಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿಪಾದಕರ, ಚೆಂಬಲಿಗರ ಬೇರುಕತ್ತರಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜದ, ಲೋಕದ, ಧರ್ಮದ ಹಿತ್ಯೇಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡುವುದೇ ಅವರ ಏಕೈಕ ಗುರಿ!

ಇಂದಿನ ಬರಹಗಾರರು ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣಗಳ ಲೋಕಹಿತ್ಯೇಷಿ ಮಹೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂದರ್ಭ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಣಿ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಕಣಿ, ಕಿಂಚಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧುಸಚಜ್ಞನರಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ರೀತಿ ಅನ್ಯಾಯ, ಅಧರ್ಮ ಎಂದು ವಾದಿಸುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಧವರ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆ, ಕ್ಷಮೆ, ಎಂದಿಗೂ ಸಲ್ಲದು. ಅದು ಅಧರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವೇದ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಧವರಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ತೋರುವುದಾದರೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಪುಂಡರು, ಭೃಷ್ಪರು, ಸಮಾಜದ ಪೀಡಿಗಳು ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಕ್ಷಮೆ ತೋರುವುದೇನು ತಪ್ಪಿ? ಹಾಗಾದರೆ ಸಮಾಜದ ಗತಿಯೇನು? ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಎಂಧೆಂಥ ಕೇಡಿಗರನ್ನೂ ಖುಲಾಸೆ ಮಾಡಬಿಡುತ್ತಿವೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಧರ್ಮಸೂಕ್ತವನ್ನು ಈ ನಾಡು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ “ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮ”ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಮಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೇ ನಿಸ್ನಂಜೋಡಿವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೇ. ನ್ಯಾಯಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರದ ಮೌಲ್ಯ ಧರ್ಮ. ನ್ಯಾಯ-ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಹಂಗಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ರೀತಿ-ನೀತಿ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ “ವೇದೋಕ್ತ” ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನಾದರೂ ನ್ಯಾಯಪಂಡಿತರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕೆಡುಕು ದೂರವಾದಿತು. ಸಚಜನರು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಆಸ್ತಿದವಾದಿತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿ ದೊರಕಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವ್ಯಾಸ-ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹಣಿಗಳು ಮಹಾಭಾರತ-ರಾಮಾಯಣಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ನಮಗೆ ಮಹದುಪಕಾರ ಮಾಡಿರುವುದು. ನಮ್ಮ ಪರಿತ್ರ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಈ ಎರಡು ಕಣ್ಣಗಳು ಸದಾ ತರೆದಿರಲಿ! ಈ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ತನ್ನ ಹಾದಿ ತಪ್ಪದಂತಿರಲಿ!!

ಪ್ರಳಯ 1989

- ಅಮೃತಾಜ್ಞ

ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವೈಭೋಗ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು, ಜಲಪ್ರಳಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೇನೆದಿದ್ದಾನೆ. ತಾನು ವಿರಾಜೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಜಲಪ್ರಳಯವನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ದೊಡ್ಡಬಿರುಗಾಳಿ, ಮಿಂಚು, ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲುಗಳೊಡನೆ ಮಳೆ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಹನಿಯು ಒಂದೊಂದು-ಕಗೊಡದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಮಳೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರವೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಯೋಲ ಕಲ್ಯೋಲವಾಗಿ ಏಳು ಸಮುದ್ರಗಳೂ ಏಕವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ನೀರುಮಯವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಜಲಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಟಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆರುತ್ತಿಂಗಳು ಮಗುವಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ ಸಾಫಿ. ಗುಂಗುರು ಕೂಡಲು ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೊಬಗನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ಣಾದಲ್ಲಿ ವಜ್ರಕುಂಡಲ ಲೋಲಾಹು, ಒಳ್ಳೆ ಪೀಠಾಂಬರ ಅಂಗಿ, ಒಂದೆಳಿಸರ, ಪದಕ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಂದಲಿ ಗುಂಡು ಉಂಗುರಗಳು, ಕಾಲಿನಲ್ಲಿರುಳಿ, ಕಾಲುಕಡಗ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿತಿಲಕ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಿರುನಗೆ, ಕಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಗೆ, ಎಡದಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯಾಟ್ಟು, ಬಲದ ಪಾದದುಂಗುಷ್ಟವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಚೀಪುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ ಪರಮಾತ್ಮ. ಪ್ರಳಯ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಯೋಗನಿದ್ದೆ, ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಭಗವಂತ. ಪ್ರಳಯ ಮುಗಿದಿದೆ, ಪರಮಾತ್ಮ ಮತೆ ಸೈಫಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿ, ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಸೈಫಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ತಾನು ಇದ್ದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೈಫಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜನಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳು ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಸ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ, ತಾನೇ ರಾಜನೆಂದು ಡಂಗುರ ಹೊಡಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ. ದುಷ್ಪ ಪರಿವಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವನದ್ದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಹರಿಭಕ್ತರನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಕಂಸನ ವಧಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಕೃಷ್ಣವಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಶಾರವಣ ಬಹುಳ ಅಷ್ಟಮಿದಿನ ಗ್ರಹತಾರೆಗಳಲ್ಲ ಅವರವರ ಸಾನಂದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವಕಿಗಭರದಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಶಂಖಿ, ಚಕ್ರ, ಗದಾಪದ್ಮ, ಪೀಠಾಂಬರ, ಕೌಶಭಮಣಿ ಮೊದಲಾದ ಹಾರ, ಕೋಟಿಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಕಿರೀಟದಿಂದ ಶೋಭಿತವಾಗಿ ವಸುದೇವ, ದೇವಕಿಯರಿಗೆ ದಿವ್ಯ ದರುಶನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ಮೋತ್ರ, ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಕೃಮುಗಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮ ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಭಯಹಸ್ತವಿಟ್ಟು, ಇನ್ನುಮುಂದೆ ನಿಮಗೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ, ಏನೂ ಭಯಪಡಬೇಡಿ, ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಯಶೋಧೆಯ

ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಯಶೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಿ. ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಡ್ಡ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ನಡಿಯಲಿ, ಇಷ್ಟ ಮಾತು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಮಗುವಾಗಿ ದೇವಕಿದೇವಿಯ ತೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ ಸಾಫ್ಫಿ. ವಸುದೇವ ಬಂಗಾರದ ಶೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿಗಿರುವ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಪೀಠಾಂಬರ ಹಾಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ಪೀಠಾಂಬರ ಹೊದ್ದಿಸಿ ಶೊಟ್ಟಿಲು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ. ಬಾಗಿಲು ತಾನೇ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಮಳೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ, ವಾಸುಕಿ ಸರ್ವರಾಜ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಡೆ ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ, ಮಳೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿದ ಹಾಗೆ. ನಾಗಮನಿ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ವಸುದೇವ ಯಮನಾ ದಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಯಮನೆ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಸರಿದು ಮಧ್ಯ ದಾರಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ವಸುದೇವ ನದಿದಾಟಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲು ತಾವೇ ತೆಗೆದು ದಾರಿಕೊಟ್ಟಿರೆ. ಎಲ್ಲಾರೂ ಗಾಥನಿದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ವಸುದೇವ ಯಶೋಧಾದೇವಿಯ ಮಲಗಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಅವರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ಅವಳ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನು ಶೊಟ್ಟಿಲೊಳು ಮಲಗಿಸಿ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪೀಠಾಂಬರ ಹೊದ್ದಿಸಿ, ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದೆ ಮುಟ್ಟಿ, ಮುಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೈಮುಗಿಯತ್ತೆ ಭಗವಂತ ದೇವಕಿದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾನ್ನಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ತೋರದೆ, ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ತಾನೆ ನಿನ್ನ ಭಯ ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದು ಬಿಟ್ಟೆ ಅವಳನ್ನೇನೋ ಆ ಕೊಲೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರಿಯಿತು. ಈಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಾವನಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಸಾಫ್ಫಿ ಅವನು ಬಂಡೆಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ ಹಾಗೆ ಬಡಿದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪಾಪದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡು ಸಾಫ್ಫಿ ಅಂತ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಶೊಟ್ಟಿಲು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ಮತ್ತೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಗುವನ್ನು ಸಾಕಿ ಅದರ ಆಟಪಾಠ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಥಾ ಪಾಪಿಗಳು ನಾವು. ಭಗವಂತ ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾದೇವೋ ಸಾಫ್ಫಿ ಅಂತ ಕಣ್ಣೇರಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಯಮನೆ ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇತ್ತು ಈಚೆ ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿ ಕೊಡಲೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ನದಿ ಹರಿಯಿತು. ವಸುದೇವ ಆಶ್ವಯ್ದಿಂದ ಇಷ್ಟು ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿ ನನಗೆ ದಾರಿಕೊಟ್ಟಿದಿ ತಾಯಿ ಅಂತ ಸೋತ್ರ ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿತು. ಒಳಗೆ ಬಂದ ಮತ್ತೆ ಬೀಗಮುದ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ವಸುದೇವ ಮಗುವನ್ನು ದೇವಕಿದೇವಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ, ಮಗುವನ್ನು ಬಂಡೆ ಮೇಲೆ ಬಡಿದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನ್ನಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ನೋವಾಗುತ್ತೋ ತಾಯಿ ಅಂತ ಕಣ್ಣೇರಿಟ್ಟಿಕೊಂಡಳಬು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಸಲ ಅತಿದಾಳೆ. ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಚಾರರಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಲೆಂದು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಅದ್ವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲವಾಯಿತೆ, ಅಂದುಕೊಂಡಳಬು. ಚಾರರು ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಬಂದ ಏಳ ಕಂಂಬಾರರು ಬೀಗ ತೆಗೆದರು ಒಳಗೆ ಬಂದವನೆ, ಮಗುವನ್ನು

ಎಳೆದುಕೊಂಡ, ಅಯ್ಯೋ ಅದು ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಅದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಭಾದಕವಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡು ಯಾಕೆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀರುತ್ತಾಪ್ತ ಅದು ಒಂದನ್ನಾದರೂ ಬಿಡು ತಣ್ಣಾ ಅನ್ನತಾತ್ತ್ವಿ. ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದನ್ನೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಂದ ಪಾಪಿ. ದೇವಕಿದೇವಿ ಭಯದಿಂದ, ನನ್ನ ಮಗು ಇವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಇರಲಿ ಭಗವಂತ ಅಂದಳು. ತಕ್ಷಣ ಭೂನೋದಯವಾಗಿ ಅಯ್ಯೋ ನಾನೇನು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಇವನ ವಥಗಾಗಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮೆ ಅವಶಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಇವನಿಗ್ನಾಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾನೆ ಅಂದು, ಪರಮಾತ್ಮೆ ನನ್ನ ಅಭೂನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು. ಭೂನವನ್ನು ಕರುಣೆಸು ಸಾಫ್ತಿ ಅಂತ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಮಗುವನ್ನು ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಕಾಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಬಂಡೆಗೆ ಬಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದ, ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಭಂಗನೆ ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ನಿಜ ರೂಪಿನಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಅಷ್ಟಭೂಜದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಯುಧಗಳು ದಿವ್ಯ ಪೀಠಾಂಬರ ಧರಿಸಿ ಸರ್ವಾಭರಣ ಭೂಪಿತೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಕರೀಟ ಕುಂಡಲಗಳ ಹೊಳಪಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಾಭಿಡಲು ಆಗದೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನೇ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿದ. ಮಗುವಿಗೆ ಆಗುವ ಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಕೈಗೇ ಬಡಿದು ಚೂರಾಗಿ ರಕ್ತಮಯವಾಯಿತು. ಅಯ್ಯೋ ಅಂದ ಒಂದು ಸಲ. ಇವನ ಅವಸ್ಥೆ ನೋಡಿ, ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತೆ ಎಲೋ ಪಾಪಿ, ಮೂರ್ಖ, ನಿನ್ನ ವೈರಿ ಎಲೋ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಕೊಲ್ಲಿವುದಕ್ಕೆ ಬಂಡೆಯ ಮೂರ್ಖ, ನಿನ್ನ ಸಾವಾಗಬಾರದೆಂದು ಉರಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಲ್ಲಿತ್ತೀರು ಪಾಪಿ. ಮೃತ್ಯು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಾಳೆ ತೀಲಿದಿರು ಪಾಪಿಷ್ಟ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೋಗು ಮೂರ್ಖ ಅಂದು ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟು. ಕೆಟ್ಟಿಮುಖಿದಿಂದ ಒಳಗೆ ಬಂದು ದೇವಕಿದೇವಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು, ಅಮೃ ನಾನು ಸಾಯಬಾರದೆಂದು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿದೆ. ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನ ಸಾವು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸಮ್ಯ ತಾಯಿ ಅಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೆಟ್ಟಿಮುಖಿದಿಂದ ಹೋದ. ನಿನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ಯಾರೂ ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ. ಹೋಗು ನಿನ್ನ ಪಾಪ ಅನುಭವಿಸು ಹೋಗು ಎಂದಳು.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಆಟ ಪಾಠಗಳಿಂದ ನಂದ ಯಶೋದೆಯರನ್ನು ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರಯರನ್ನೂ ಆನಂದಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ದುಷ್ಪಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನದಿಂದ ಗೋಕುಲವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮೆ.

ಜಯ ಜಯ ರಾಮ ಹರೆ,

ಜಯ ಜಯ ಕೃಷ್ಣ ಹರೆ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮೆ

ಮಹಾಭಾರತದ ಹೆದ್ದಾರಿ

- ವಿದ್ವಾನ್ ರಾಮಚಂದ್ರ, ಜಿ. ಭಟ್ಟ
ಜನಸೇವಾ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರ, ಚಿನ್ನೇನಹಳ್ಳಿ

ಮಹಾಭಾರತ ಪರಂಪರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಣಿಹಾಸಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಕರು ಇದು ಹಲವು ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತೆ ಈಗ ಉಪಲಭ್ವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಹತ್ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯಿತು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಣಯ ಭಂಡಾರಕರ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದೆ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರ್ಗಳಿಂಬ ಅಂಶ ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬರಲಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆಳವಾದ ಶೋಧನೆ ನಡೆದು ಸ್ತೋಸಂಗತಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದೀತೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೋಣ.

ಮಹಾಭಾರತ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಘಟನೆಗಳ ಆಕರ. ಒಂದೆಡೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉದಾತ್ಮವಾದ ಗುಣವನ್ನು ಮೇರೆಯುವ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಇನ್ನೇಲೋಈ ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಜಿಸಿದರೆ ಇದು ಮಾನವ ಸಹಜವಾದ ಸ್ವಭಾವದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವೆಂದು ಇಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಇಂದಿನ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಮತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪಾತ್ರನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಚಿಂತನೆ ಅತಿಯಾದ ಅಭಾವಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದೆ.

ವಿಶಾಲ ತತ್ವದ ತಳಹದಿ

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಜಾತೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಏಕಲವ್ಯಾನ ಘಟನೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ಣನ ಜೀವನವನ್ನು ಇಡಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಏಕಲವ್ಯಾನ ಘಟನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೂರ್ಜಾಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಲಂಕ ಹಚ್ಚುವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪಾತ್ರಿಕ್ಯಮಾತ್ರ ಪ್ರಭಾವವೇ ಆಗಿದೆ. ದುರಂತ ನಾಯಕರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಕರಿಗೆ ಮನಕರಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭರದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಕವಿಯ ಉದ್ದೇಶಿತ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವಾಗ ಅಂದಿನ ಸನಾತನ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಅಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅಂದು ಆಗತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಗುಣ. ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮುಂದೆ ಜಾತಿ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿರಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ವ್ಯಾಸರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ. ತುಲಾಘಾರ-ಬಾಜಲಿ ಸಂವಾದ, ಧರ್ಮ-ವ್ಯಾಧನ ಘಟನೆ, ಅಜಗರ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಂವಾದ, ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟು ಮಹತ್ವದಲ್ಲವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಷ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

“ಸತ್ಯಂ ಧರ್ಮಸ್ತಪೋ ದಾನಂ ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮ ನಿತ್ಯತಾ
ಸಾಧಕಾನಿ ಸದಾ ಪುಂಷಾಂ ನ ಜಾತಿಃ ನ ಕುಲಂ ನಪ್”

(ಶಾಂತಿ ಪರ್ವ)

(ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ಅಹಿಂಸೆ, ನಿತ್ಯವೂ ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮುಂತಾದವು ಮನುಷ್ಯನ ಉದಾತ್ಮತೆಗೆ ಸಾಧಕಗಳು. ಜಾತಿಯಾಗಲಿ, ಕುಲವಾಗಲಿ ಮಾನವನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲ).

“ನ ವಿಶೋಷೋಽಸ್ತಿ ವರ್ಣನಾಂ ಸರ್ವಂ ಬಾಹ್ಯಮಿದಂ ಜಗತ್॥” (ಶಾಂತಿಪರ್ವ)
(ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಪಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಚೈತನ್ಯವಿದೆ.)

ಈ ಶೋಳಕಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಭಾವನೆ ಮಹಾಭಾರತದ ನೂರಾರು ಶೋಳಕಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೇಕರಿಸುವ ಹತ್ತಾರು ಕತೆ, ಉಪಕರ್ತೆಗಳು ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೂರೇಣಿರಂಧ್ರ ಆಚಾರ್ಯರು ಏಕಲವ್ಯಾ ಅಧಿವಾ ಕರ್ಣನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಣಿಸುವುದು ಜಾತಿಯ ಭಾವನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವದು ಸೂಕ್ತವಾಗದು.

ಬಾಹ್ಯದ್ವಷಿಯ ಪರಿಮಿತಿ

ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಳಿಯುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುವದು ಸಹಜ. ಉತ್ತರದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರಿದ್ದ ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮಗೆ ಆಗಾಗ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾಭಾರತ ಒಂದು ಕುಲದ ಅಂತರಿಕ ಕಲಹ ಎಂದಷ್ಟೇ ಯೋಚಿಸುವವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಕುಲದ ದಾಯಾದಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸಂಘರ್ಷ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸಾತ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ತಾಮಸಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಘರ್ಷ ಎಂದರಿತರೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ. ಮಹಾಭಾರತಕಾರರೇ “ಯತೋ ಧರ್ಮ, ತತೋ ಜಯ” ಎಂಬ ಪ್ರಟಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಮೂಲ ಬಿಂದುವೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು ಕೇವಲ ದಾಯಾದ ಮತ್ತರದ ಕತೆಯಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಒಂದು ರಾಜಮನೆತನದ ಕತೆಯೂ ಅಲ್ಲ ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮೇರೆಯಲೆಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕತೆಯಂತು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ

ಅಧಾರ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಹೋರಾಟ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣದ ಅಭೀಪ್ರಯೇ ಧರ್ಮ. ಈ ವಿಶಾಲ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯವೇ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಕಥಾವಸ್ತು.

ಇಂತಹ ಸೋಣಿದ ಅವಶ್ಯಕತೆ:

ಅತಿ ಭೌತಿಕವಾದಕ್ಕೆ ಶರಣಾದವರ ದೃಷ್ಟಿ ಅದರಿಂದಾಚಿಗೆ ಇರುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ತರವಲ್ಲ. ಅಜೂನನಂಧ ಪಾತ್ರ, ನಮಗೆ ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾರನಂತೆ ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಕಾರ ಆತ ‘ನರ’ ಅಧಾರ್ಮ ಮಾನವ ಮಾತ್ರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆದ್ವರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆತ ಪರಮಷ್ಠಿಯ. ಆದ್ವರಿಂದಲೇ ಈತನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಕೃಷ್ಣ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗೀತೆಯಂಧ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದ. ಅಜೂನ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಂದಿನ ಯುಗದ ಸವಾಲನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಂತಃ ಚಕ್ಷುವಿನಿಂದ ಕಂಡ ದೋಣಿರು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಸಚ್ಚಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಹಾಸವಾಗುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮದ ಉತ್ತಾನದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಬಾಲಕನೇ ಯೋಗ್ಯನಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗುರುವಿನ ವಿದ್ಯೆ ಸಲ್ಲಿತದೆ. ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನದ ಮೇರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಭಾವ ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ರೂಪಿತವಾಗಬಲ್ಲ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಭಾವ ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ರೂಪಿತವಾಗಬಲ್ಲ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪದರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಾವಿಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಚಲವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ತಪಸ್ಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ದೋಣಿರಿಗೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ? ಆದ್ವರಿಂದಲೇ ಏಕಲವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಣಾರ ಶಿಷ್ಯತನವನ್ನು ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರ ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. ದೈವಿಕ ಸಾಧ್ಯಿಯಂದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉಂಟಿಸಬಹುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಕಾಲದ ಘಟನೆಯಿದೆಂದು ನಾವು ಮರೆಯದೋಣಿ. ದೋಣಿರು ಈವರನ್ನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದಿರಲು ಕಾರಣ ಇವರು ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸೀಯ ಚೀತನರು ಎಂಬುದೇ. ಇದು ಮುಂದಿನ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕಲವ್ಯನ ಶಕ್ತಿ ದುಯೋಧನನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವದನ್ನು ನಾವು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಏಕಲವ್ಯ ಮತ್ತು ಆತನ ಮಗನಾದ ಕೇತುಮಂತರಿಬ್ಬರು ಕೌರವರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಳಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೇತುಮಂತನು ಭೀಮನಿಂದ ಹತನಾದರೆ ಏಕಲವ್ಯನು ಸ್ವತಃ ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಹತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಏರನನ್ನು ಆತನ ಏರತನಕ್ಕಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುವದು ಒಂದು ರೀತಿ. ಆದರೆ ಆತನ ಏರತನ ಲೋಕೋಪಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತೇ? ಎಂಬುದೇ ನಿಜವಾದ ಅಳತೆಗೋಲು. ಕಣಾನ ಏರತನದ ಗತಿಯೂ ಇದೆ. ಆತನ ಏರತನ ಆತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ ದುಯೋಧನನಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡವರ ಅರಣ್ಯವಾಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ

ಚಿತ್ರಸೇನನೆಂಬ ಗಂಥವ್ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯತ್ತಿರುವಾಗ ಅಜ್ಞಾನನೇ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಯುದ್ಧ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬೀಷ್ಟರೊಡನೆ ನಡೆದ ವಿವಾದದ ಕಾರಣ ಹದಿನೆಂಟು ದಿನಗಳ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಕರ್ಣ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬರಲೇಜಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈತನ ವೀರತ್ವವೂ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದಂತೆ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ.

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವಾಗ ದೂರೀಣಿರ ಬಗ್ಗೆ ಅಗ್ಗಾರವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಪರಿ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞಿಯ ಕಾಲುದಾರಿ:

ಕಾವ್ಯವು ಜೀವನೋತ್ಪಾದ ಮಾರ್ಗ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರುವದೇ ಕಾರ್ಯತದರ್ಶಿಯಾದ ಕವಿಯ ಉದ್ದೇಶ. ವ್ಯಾಸರು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಢಿಕರಾದ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪಕ್ಷಪಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕೌರವರ ಬಣದ ಬವಣೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಾಗಲು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಜಾರಿಬಿಡ್ದವರಿದ್ದಾರೆ. ತಪ್ಪಿನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಷ್ಟನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟ ಮಹಾಭಾರತದ ಒಳನೋಟದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಮರ್ಮ. ಕರಾಳ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞಿ ಮತ್ತು ಕುತ್ಸಿತ ಜಾತ್ಯಾಧಾರಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞಿಗಳ ಸೆಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಸಮಕಾಲೀನವೆಂಬ ತಿರುವು ಕೊಡುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರ ಬೇಡ. ಮಹಾಭಾರತದ ಉದಾತ್ತಪಾತ್ರಗಳು ಯುಗ-ಯುಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಜೀವನಧಾರೆಯ ಮೂಲ ಸೇರಿಯಾಗಿದ್ದವೆಂಬ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವುದು ಬೇಡ.

ಃ

ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಾ ಪರಿ

ಮನುಜಾ, ನೀ ಮಹಾಮಹಿಮನೋ-ಮರೆಯದಿರು।
ಮನುಜ ನೀನು ಮಹಾಮಹಿಮನು॥

ಸ್ವಷ್ಟಿಯೋಲ್‌ ವರಿಷ್ಟ ಮನುಕುಲದ ಕುವರ ಶ್ರೇಷ್ಟ-ನಿನ್ನ
ಮುಷ್ಟಿಯು ಹಿಡಿದಿರಿಸದೆ ಬಿರುಗಳಿಯ ಕಟ್ಟಿ॥

- ಮನುಜಾ

ಮನಸು ಬರೆ ಗಿರಿಪರ್ವತಂಗಳ ನೀ ಕದಲಿಸುವೆ
ಮನಸು ಬರೆ ರುರಿಪ್ರವಾಹ ದಿಶೆಗಳನೇ ಬದಲಿಸುವೆ
ಮನಸು ಬರೆ ಮಣಿ ಹಿಂಡಿ ಅಮೃತವನೆ ಸುರಿಸುವೆ
ಮನಸು ಬರೆ ಬುವಿ ಎತ್ತಿ ಬಾನಿನೋಡನೆ ಬೆರಿಸುವೆ

ಇಲ್ಲವೋ ಮರಣಾರ್ಥಕ ಭಗವಂತನ ಕರುಣಾ
ನಿನಾತ್ಮಾಂತರಾತ್ಮ ಸ್ವಯಂ ದೇವವರೇಣ್ಯಾ॥

-ಮನುಜಾ

ಜ್ಞಾನಿಪ ಬೆಂಕಿ ಕಣ್ಮೋಳು ಭೂ-ಭ್ರಮಣ ವೇಗ ಕಾಲೋಳು
ಪ್ರಳಯರುದ್ರನಿರಪು ನಿನ್ನದೆಯೋಳು
ಭೂಮಿತಾಯಿ ಲಾಲ ಹಿಮಗಿರಿ ವಿಶಾಲ ಘಾಲ-ನಿನ್ನ
ತಾಂಡವದ ಲೀಲೆ ಹಣೆಗಂಟೋಳು

ನಿಜವ ನೀನರೀರ್ಕರ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಾ ಪರಿ
ವಾಣಿಯಲ್ಲಿದೆ ಕಾಲದ ಹೊಂಕಾರದ ಕರೆ॥

- ಮನುಜಾ

ಪದ್ಮಿಯವೋಲ್ ಸಿರನು ನೀನಗ್ನಿ ವೋಲ್ವ ವೀರನು
ಇಚ್ಛಿಸಿದೋಡೆ ಜವರಾಯನ ಬಗ್ಗೆ
ಬತ್ತುಪುಡ್ಯ ಹಾಪದ ಸೆಲೆ ಬಗ್ಗುಪುಡೋ ಪಶುತೆಯ ತಲೆ
ಧೀರ ನೀನು ಮುಮ್ಮಂದಕೆ ನುಗ್ಗಲು

ಅರಿವೋ? ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ಕರ ಕೃತಿಯಲ್ಲ ಪವನಗತಿ
ಬಾನನೆ ಮೀರೇರಬಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲ ಇತಿ-ಮಿತಿ

-ಮನುಜಾ

-‘ಅಫುಮಷ್ಟ’ರ ಅನುಭ್ವೆ ಪಡೆದು-

“ಇರಬಹುದೇ?”

(?) ಈ ಚಿಹ್ನೆ ಅನೇಕರ ಪ್ರಕಾರ, ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಂಕೀರ್ತ. ಅವನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರೇರಣಾ ಶಕ್ತಿ. ಮುಂದೆ, ಮುಂದೆ, ಸದಾ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಾಟಿ.

ಹೋದೇ? ಇರಲಿ, ಹೋದೆಂದೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಮು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಅಂಥ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಂತೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ವಶೀಷಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ರುಗರುಗಿಸುವುದೆಲ್ಲ ವಜ್ರವೆಂದು ಮೋಸ ಹೋಗದೆ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಅಭಾಸ ಹಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದೇ.

ಆದರೆ ತಾವು ಹಾಕುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಲೀನ ಪಾರ್ಯೋಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಸರಿಯಾದ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡಲು ಶಕ್ತಿವಾದರೆ ಮಾತ್ರ, ಪ್ರಶ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯ ಸಾಧ್ಯ, ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಡಲು ಯೋಗ್ಯ ಎಂಬ ‘ಮೂರ್ಧನಂಬಿಕೆ’ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿರುವುದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮ ಅನಾಗರೀಕರಿತೆಯ ಕುರುಹಾಗಳು, ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಸತ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ದ್ವೈತಕಗಳು, ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಟ್ಟಿರುವ ನಿಷ್ಘಾರಣ, ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶರ್ದ್ದೆಯ ಗುರುತುಗಳು.

ಈ ಕಲ್ಪನೆಗೂ ಒಂದು? ಹಾಕುವುದು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯೇ? ಖಂಡಿತ ಅಲ್ಲವೇನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಅವರಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯುವುದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ‘ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಹರಟಿ ಮಾಡಬೇಡ. ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳು; ಅಷ್ಟೇ ಎಂದು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮೊಟ್ಟಿಂದು ಸಿಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚರೆಲ್ಲ ಗೊಡ್ಡು ಆಚಾರಗಳ ಪೂಜಾರಿಗಳು, ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ರಯರು, ಪಲಾಯನ ಧೂರೀಣರು ಎಂಬ ನಿಷ್ಘಫೆಗೆ ಬರಬೇಕೇ? ಮತ್ತೆ ‘?’.

ನಮ್ಮ ಈ ಹೀಳಿಗೆ ಭಾಗ್ಯವಂತ ಹೀಳಿಗೆ. ಅದರಲ್ಲಾ ಭಾರತದ ಜನತೆ ಪುಣ್ಯವಂತರು.

‘ಪುಣ್ಯ’ದ ಹೆಸರೆತ್ತಿದೊಡನೆ ಮೂಗು ಮುರಿಯಬೇಡಿ. ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದವರೆಗೆ ಅನೇಕಾನೇಕ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಇನ್ನೂ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತಗಳ ಗುಂಗಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಜ್ಞಾನದ ಒಳತು ಕೆಡಕುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳೂ ಆಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಅದ್ವಷ್ಟ, ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಜನಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ, ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಜ್ಞಾನದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನಾವೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪ್ರಯೋಜನ ನಾವು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಅದ್ವಷ್ಟವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು?

ವಿಜ್ಞಾನ ಕಳೆದ 100 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೂ, ಸಹ ಇಂದು ಕ್ಷೇಣಕ್ಷೇಣಕ್ಕೂ ಅದರ ಕ್ಷೀತಿಜ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವೇಗದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕೂಡ. ಇಂದಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ವಿಶೇಷಿಸಲಾಗದ ಒಗಟುಗಳು, ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಬಿಕ್ಷಟ್ಟುಗಳು, ವಿವರಿಸಲಾಗದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆಯಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶೇಷಣೆಗೆ ಹೋರಣಾದ ವಿಷಯ, ವರ್ತನೆ, ಆಚಾರ, ನಡವಳಿಕೆಯೇನಾದರೂ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹುದನ್ನು ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವೆಂದು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವುದರ ಬದಲು, ಇಂದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಉಪಕರಣಗಳು ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಹೊಂದದಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಎಡಗೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ ನಂತರ, ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಮೂರ್ಖನಂಬಿಕೆಗಳು, ರೀತಿನಿಈತಿಗಳು, ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷಿಪೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು, ವಿಶೇಷಿಸಲು, ಸಮಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಒಂದೇ ಆಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವುದರ ಬದಲು, ಮಾನವನ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯೇನು, ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಎಷ್ಟೇ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಿಂದಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾದ ಘಲಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಅಥವಾ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಮಾನವ ಸದ್ಗುರುನೆಯನ್ನು ತೋರುವುದಾದರೆ, ಆ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಬಾಧಕವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಶೋಷಕರು ಅವುಗಳ ದುಲಾಂಭ ಪಡೆದು ಅಮಾಯಕರನ್ನು ವಂಚಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕಾದುದು ಸಮಾಜ ತನ್ನ ಘಟಕರ ಸದ್ಗುರುನೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಬೆಲೆಯಷ್ಟೇ.

ಇವೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ

ತಳವೂರಿ ನಿಂತಿರುವ ಕೆಲವು ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಮೂಲ-ಉಪಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವರಣೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವೂ ಅಲ್ಲ, ನಿರ್ವಿವಾದಿತವೂ ಅಲ್ಲ, ಕೆಲವೆಡೆ ಅಧಿಕೃತವೂ ಅಲ್ಲ. “ಇರಬಹುದೇ?” ಅಷ್ಟೇ ಲೇಖನವನ್ನು ಒದಿದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪೃತಿ ಮೂಡಿದರೆ ಲೇಖನ ಸಾಧ್ಯಕವಾದಂತೆ.

ಇನ್ನು “ಇರಬಹುದೇ?”

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುವಾಗ ಅಂಗಾತ ಮಲಗಿದ್ದವರು ತಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ಬಲಗಡೆ ತಿರುಗಿ ಏಳಬೇಕಿಂದು ಹಿರಿಯರ ಹಿತವಚನ. ಅವರೇನು ಹೇಳುವುದು, ನಾವೇನು ಕೇಳುವುದು ಎಂದು ತಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತವರಿಗೆ ತಲೆಸುತ್ತು ಬಂದು ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗುವುದು ಸಾಧಾರಣ ಅನುಭವ. ಹತಾತ್ಮನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಾಗ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ತ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಮಿದುಳಿಗೆ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಪೂರ್ವಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪುವ ಅನುಭವವಾಗುವುದು ಸಹಜ.

ಬಲಗಡೆಯೇ ತಿರುಗಿ ಏಳಬೇಕೇಳೇ? ಖಾಲಿಯಾಗಿರುವ ಅನ್ನದ ಚೀಲ (ಜರರ)ದ ಮೇಲೆ ಹಿತ್ತಜನಕಾಂಗದಂತಹ ಭಾರವಾದ ಅಂಗದ ಒತ್ತಡ ಬೀಳದಿರಲೆಂದೇ ಇರಬಹುದು.

ಎಚ್ಚರ್ವಾದೊಡನೆ ಎರಡೂ ಅಂಗೇಗನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು, “ಕರಾಗೇ ವಸತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿ.....” ಎಂಬ ಶೋಕವನ್ನು ಹೇಳುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಸೂರ್ಯೋದಯಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಏಳುವವರಿಗೆ ಇಡೀ ದಿನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು (ಇಶ್ವರ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ) ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಗಾದ ನಂತರ ಏಳುವವರ ಕಣ್ಣಗಳು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಟಕ್ಕನೆ ತೆರೆದು ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗದಿರಲೆಂದು ಮೊದಲು ಕೈಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಆ ಬೆಳಕು ಕಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ಬೀಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಅದು.

ಎದ್ದು ನಂತರ ಮೊದಲು ಕರ್ತವ್ಯ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ವಣೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾ ನಡೆದಿರುವ ಪಚನ ಕಾರ್ಯದ, ಶುದ್ಧಿಕರಣ ಕಾರ್ಯದ ವರ್ಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದರೆ ಮಾತ್ರ, ಮಿಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಶರೀರ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಲ, ಮೂತ್ರ, ಅನಿಲಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಮೇಲ್ಯಾಖಿ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾಗಿ ಹೃದಯ, ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳ ಮೇಲೂ ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಲೆನೋವು ಬರುವುದೂ ಸಾಧ್ಯ.

ಮಲವಿಸರ್ವಣನೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶರೀರದ ಒಂದು ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಮೊಳಗಾಲಿನ ಬಳಿ ಕಾಲುಪೂರ್ವ ಮಡಚಿ ಪಾದಗಳ

ಮೇಲೆ ಸಮಭಾರ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತೊಡೆಗಳು ಕಿಂಬೊಟ್ಟೆ (Rectum)ಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಲವನ್ನು ಹೊರತೆಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ವನಾಳದ ಪುದಿಯ ಭಾಗ ಭೂಮಿಗೆ ಲಂಬವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಗುರುತಾಪ್ತಃರ್ವಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಬಳಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಕರೋಡ್ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಾಗ...?

ಶೋತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಲವಿಸಜ್ಞನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ತಮ್ಮ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಕಿವಿಯ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಕಿವಿಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗಿರುವ ಒಂದು ನರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಮಲ ವಿಸಜ್ಞನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಮಾಂಸವಿಂಡಗಳ ಕುಗ್ನವಿಕಿಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಸಿಗುತ್ತದೆಯಂತೆ. ನೀವೂ ನಾಳಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಲ್ಲ?

ತಣ್ಣೀರು ಸ್ವಾನ - ಅದೂ ಭಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ-ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿಸುವ ಅನುಭವ. ರಾತ್ರಿ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ, ಆಂತರಿಕ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ರಕ್ತಪರಿಚಲನೆ ಬಹುತೇಕ ಚರ್ಮದ ರಕ್ತನಾಳಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾದಯ, ಶಾಸ್ವತೋಶ, ಜರರ, ಮಿದುಳು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ರಕ್ತ, ತನ್ನಾಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಆಮ್ಲಜನವಕನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಚರ್ಮದ ರಕ್ತನಾಳಗಳನ್ನು ಕುಗ್ನಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ರಕ್ತವನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲು ಮೈಮೇಲೆ ತಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭ ವಿಧಾನ ಯಾವುದಿದೆ?

ಮೈಮೇಲಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೆವರಿನ ಕಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜಿಡ್ಡಿನ ನಾಳಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡಲು ಹರಿಯುವ ನೀರು ಇಲ್ಲವೇ ರೇಷನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಯಥೇಚ್ಚವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಭಾವಿಯ ನೀರು ಸ್ವಾನಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು, ವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಗಭೀರವಾಗಿದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಾಗ, ಭಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ಸೇದುವಾಗ ಆಗುವ ಸಹಜ ವ್ಯಾಯಾಮ ಯಾವ ಕೆಡುಕನ್ನಂಟುಮಾಡಿತು?

ಸ್ವಾನದ ನಂತರ ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಕುಂಕುಮ, ಶ್ರಿಚೂರ್ನಿ, ಗಂಥಾಕ್ಷತೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ವಸ್ತುವಿಗಿಂತ ಬಣ್ಣ ಮುಖ್ಯ-ಕೆಂಪು. ಈಗಿನಂತೆ ಸೀರೆಗೆ ಕುಪ್ಪುವಕ್ಕೆ ಮ್ಯಾಚ್ ಆಗುವ ಯಾವುದೋ ಬಣ್ಣವಲ್ಲ. ಬೊಟ್ಟನ್ನು ಅಥವಾ ನಾಮವನಿಡುವ ಸ್ಫ್ಲ-ಹುಬ್ಬಗಳ ಮದ್ದೆ. ಶರೀರ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಭೂರ್ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಮಿದುಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಬೆಳಕಿನ ಕೆಂಪು ಅಥವಾ ಇನ್‌ಫ್ರಾರೆಡ್ (Infra-red) ಕಿರಣಗಳು ಶಾಶ್ವತೋತ್ಪನ್ನ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ಅವು ಮೆದುಳನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನಂಟುಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಭೂರ್ಮಧ್ಯದ ಈ

ಕಿಂಡಿಯನ್ನ ಮುಚ್ಚಿದರೆ, ಆ ಪದಾರ್ಥವು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಬೆಳಕಿನ ಕೆಂಪು ಭಾಗವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇನ್ನಾಫಾರೆಡ್‌ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿ ಉಳಿದ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಏದುಳ್ಳನ್ನು ಕೆಂಪು ಬೆಳಕಿನ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಕಾವಾಡುತ್ತದೆ.

ಮಿಂದ ನಂತರ ಗೃಹಣಿಯರು ಮನೆ ಮುಂದೆ ನೆಲವನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಸಗಣ ನೀರಿನಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಅಂದವಾದ ರಂಗೋಲಿಯಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸುವುದನ್ನು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಯುಗದಲ್ಲಾ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಗಣಿಗೆ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೆಂಬುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯ. ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರಸಿ ಮನೆಯಂಗಳವನ್ನು ಸಾರಿಸುವುದರಿಂದ ಉಸಿರಾಡುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಧೂಳು ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷಿ ನುಚ್ಚಿನಿಂದ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿ ರಂಗೋಲಿ ಇರುವ ಮುಂತಾದ ಕೀಟಗಳಿಗೆ ಮನೆಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತೇನೋ! ಪರಬೇವಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಆಹಾರ, ನಂತರ ನಮಗೆ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯದಾಯಕ ಪ್ರಪೃತಿಯ ಕುರುಹಾಗಿದ್ದರೂ ಇದ್ದಿತು ಈ ಪದ್ಧತಿ.

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಆದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಕೇವಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿರದೆ ಆರೋಗ್ಯಕಾರಕ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ತಳ್ಳರ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುವಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರಕೋಶದ $1/3$ ಭಾಗ ಕೂಡ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಯ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಸೇವನೆಯೂ ಕುಂಠವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡುವಾಗ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಮಂತ್ರ ಮುಗಿಯುವವರಿಗೆ ಒಂದೇ ನಾಸಿಕರಂಧ್ರದಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಮಂತ್ರದ ಕಾಲದಷ್ಟು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕೋಶದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು ಅಷ್ಟು ಕಾಲ ಪ್ರಮಾಣ ರಕ್ತಶುದ್ಧಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ನಾಸಿಕರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ನಿಥಾನವಾಗಿ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಿ ರಕ್ತಶುದ್ಧಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕೋಶದ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಗ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವುದು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೃಹಣಿಯರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಇಜ್ಜಲೊಲೆಯ ಮೇಲೆ. ಇಜ್ಜಲು ಉರಿಯುವಾಗ ಇಂಗಾಲದ ಮಾನಾಕ್ಷಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇಂಗಾಲದ ದೈತ್ಯಾಕ್ಷಿದ್ದು ಅನಿಲಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಗೃಹಣಿಯರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಾ ಇಂಗಾಲದ ಮಾನಾಕ್ಷಿದ್ದು ರಕ್ತದೊಂದಿಗೆ ಬೆರಿತು ವಿಷವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಾಲದ ದೈತ್ಯಾಕ್ಷಿದ್ದು ಅಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟದಲ್ಲ. ಇಂಗಾಲದ ಮಾನಾಕ್ಷಿದ್ದು ಮತ್ತು ಆಮ್ಲಜನಕದ ಏಶಿಣಿವನ್ನು ಚಿನ್ನ ಪಾಟಿನಂತಹ ಲೋಹಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿಸಿದಾಗ ಆ ಲೋಹಗಳ ರಾಸಾಯನಿಕ ವೇಗೋತ್ತಮೆಯಾಗಿ ಪ್ರಪೃತಿಯಿಂದಾಗಿ

ಅನಿಲಗಳು ರಾಷಾಯನಿಕ ಸಂಯೋಗ ಹೊಂದಿ ಇಂಗಲಾದ ಮಾನಾಕ್ಸ್‌ಡ್ರಾನಿಂಡಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಗೃಹಣೆಯರು ಚಿನ್ನದ ಮೂಗುತ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸುವುದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರಬಹುದೇ?

ಫುಮಫುಮಿಸುವ ಅಡಿಗೆಯ ಕೊನೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಒಗ್ಗರಣೆ. ಸಾಸವೆ, ಕೊತ್ತಂಬರಿಸೊಪ್ಪು, ಕರಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಎಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣಾದ (ಸ್ವೇನಾಲೆಂ ಸ್ವೀಲ್ ಅಲ್) ಸೌಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿ ಪಾರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿದಾಗ ಹೊರಬರುವ ವಾಸನೆಯೊಂದಿಗೆ “ಚುರ್,” ಶಬ್ದವೂ ಅಷ್ಟೇ ಹಿತಕಾರಿ. ಶರೀರಕ್ಕೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಕ್ತ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ, ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣಾದ ಧಾತು ನೇರವಾಗಿ ಅಡಿಗೆಗೆ ಸೇರಿ, ಬಿ-ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಮಾತ್ರಗಳ, ಏರನ್ ಟಾನಿಕ್‌ಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಸಾಸವೆ, ಕರಬೇವಿನಸೊಪ್ಪು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣಾದ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯಿಂಬುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಿತವಾದ ವಿಷಯ.

ಉಣಿಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಎಲೆಯ ಸುತ್ತ ನೀರಿನ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ‘ಪರಿಸಿಂಚನ’ ಕ್ರಿಯೆ ಇರುವ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಮಿಕೇಟಗಳನ್ನು ಎಲೆಯಿಂದ ಹೊರಿಡುವುದಕ್ಕಿರಬಹುದಾದರೆ, ನಂತರ ಆಪೋಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನ್ನನಾಳವನ್ನು ತೇವಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಸಲೀಸಾಗಿ ಒಳಗಿಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿರಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ, ಮಂತ್ರಸಹಿತ ಐದಾರು ಸಣ್ಣ ಗುಟುಕುಗಳಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ ಮಿಶ್ರಿತ ಅನ್ನವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಪಚನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಜೀಣಾರಸಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಗ್ರಂಥಿಗಳು ಕಾರ್ಯೋನ್ನುವಿವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾದವಶದಿಂದ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಸೇರಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸುಳಿವು ರುಚಿ ಅಥವಾ ವಾಸನೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಬಂದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾರಂಭದಲ್ಲೀ ದೊಡ್ಡ ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದರೆ ಅಜೀಣ ಅಥವಾ ಹಾನಿಕಾರಕ ವಿಷಪ್ರಾಶನವಾಗಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹೆಂಗಸರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗಂಡಸರೂ ಕೆವಿ ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆ. ಕೆವಿ ಚುಚ್ಚುವುದರಿಂದ ದೃಷ್ಟಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. “ಆಕ್ಯಂಪಂಕ್ಷರ್” ಎಂಬ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ವಿಧಾನದ ಅನುಪಾರ ಅಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೂಜಿ ಚುಚ್ಚಿ ತಲೆಶೂಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದಾದರೆ, ಕೆವಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಬಳಿ, ಕಡಗ ಮುಂತಾದ ಲೋಹದ ಆಭರಣಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಏನೆಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಧರಿಸುವ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಿದರೆ - ಅದುರು ವಾಯುವಿನಿಂದ (fits) ತೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಿರುವ ರೋಗಿಯ ಕ್ರೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣಾದ ಬೀಗದಕ್ಕೆ ಗೊಂಡಲನ್ನು ಕೊಡುವ ದೃಶ್ಯ ನಮಗೆ ಸರ್ವೇ

ಸಾಮಾನ್ಯ. ಅದರಿಂದ ಅದುರುವುದೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದುರು ಉಂಟಾಗುವುದು ಮಾಂಸವಿಂಡಗಳಿಗೆ ಸಂಕುಚನ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸನಗಳ ಸಂದೇಶವನ್ನೊಂದುವ ನರಗಳಲ್ಲಿ ಏತಿಮೀರಿ ಸಂದೇಶಗಳು ಪ್ರವಹಿಸುವುದರಿಂದ. ನರಸಂದೇಶ ವಿದ್ಯಾತ್ಮಿನ ಪ್ರವಾಹವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಂತಾದ ಲೋಹಗಳು ಅತ್ಯತ್ಮಮ ವಿದ್ಯಾತ್ಮಾಹಕಗಳಿಂಬುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ. ನರಸಂದೇಶಗಳು ಹತೋಟಿ ಮೀರಿ ಮಾಂಸವಿಂಡ ಹಿಡಿತವಿಲ್ಲದೆ ಅದುರುತ್ತಿರುವಾಗ ಲೋಹದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೆ, ವಿದ್ಯಾತ್ಮವಾಹ ‘ಗೌಂಡ್’ ಆಗಿ ಮಾಂಸವಿಂಡ ಅದುರುವುದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ, ರಣಹೋಗಳಿಗೆ ವೈದ್ಯರ ಕೆವಿ ಮಾತು ಲೋಹದ ಬಳಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರಿ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದಿರುವ, ಮೇಲ್ಮೈಇತಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಘಾರಣ, ನಿರಾಧಾರಿತವೆನಿಸುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಧತಿಗಳು, ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳು, ನಂಬುಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಯಿಸೋಣ.

ಉಟವಾದೋಡನೆ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ಉಟ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಜರರ, ಕರುಳು ಮುಂತಾದ ಜೀಜಾಂಗಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾನ್ವಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಪೂರ್ಕಿಕೆ ಈ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಕ್ತಚಲನೆ ಹೊರಮೈಚಮರ್ದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಆಂತರಿಕ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಉಟವಾದೋಡನೆ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಚಮರ್ದಲ್ಲಿನ ರಕ್ತನಾಳಗಳು ಹಿಗ್ಗಿ ರಕ್ತಪ್ರವಾಹದ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಾಗಿ, ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಜೀಜಾಂಗಗಳಿಗೆ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಕೊರತೆಯಂಟಾಗಬಹುದು.

ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ಸತ್ತವರನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದ ನಂತರ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿದ್ದರಾಗದೇ? ಕೂದಲಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಚೂರುಗಳು ನಮಗೆರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಮ್ಮ ಆಹಾರದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಸರಿ, ಸತ್ತವರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿಗೆ ಮುಚಿ-ನಂತರ ವ್ಯಾದಿಯಾದ ರೋಗಾಣಗಳು ನಮ್ಮ ಮೈ, ಬಟ್ಟೆಯ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಾ ಹರಡಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರ, ಕುಟುಂಬವರಿಗೂ ಸ್ವತಃ ನಮಗೂ ಯಾವುದಾದರೂ ದಾರುಣ ರೋಗದ ಸ್ವರ್ವವಾದರೂ ಸರಿ, ಎಂದೆನ್ನುವುದಾದರೆ ಖಂಡಿತ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಇಂದಿನ ನೀರಿನ ಬರದಲ್ಲಿ ಅದು ಬೇರೆ ಏಕೆ?

“ಯಾರೋ, ಎಲ್ಲೋ, ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಲ್ಲ ಸತ್ತರಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕೆಲೋಮೀಟರುಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿ 3 ದಿನ, 10 ದಿನ ಸೂತಕವಿರಬೇಕಂತೆ. ಯಾವ ಗ್ರಹಚಾರವೋ?” ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರದೇ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಪ ಮಂಡಳಾಕಗಳಿಂತೆ

ವಾಸಿಸುವ ನಮಗೆ ಹೀಗನಿಸುವುದು ಸಹಜವೇ. ಆದರೆ ಗತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಿಕಟವಾಗಿದ್ದವು. ಸುಖ, ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ತರೆಂದರೆ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖವಾಗುವುದು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ದುಃಖದ ಶಮನವಾಗಿ ಅಳಿದವರು ತಮ್ಮಾಂದಿಗಿಲ್ಲದ ಸನ್ನಿಹಿತಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಲೇ 3 ದಿನಗಳ, 10 ದಿನಗಳ ಮಾತ್ರಕ ಆಚರಿಸಿ, ದುಃಖವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಮುಚ್ಚಂಚಿಯಾಯಿತು ಒಳಗೆ ಹೋಗು” ಗಭಿರಣೆ ಸೋಸೆಗೆ ಅತ್ಯೈಯ ಆಣತಿ. ಸಂಚಿಯಾಗುತ್ತಾ ನಿಶಾಚರ ಬಾವಲಿಗಳ ಹಾರಾಟದ ಪಾರಂಭ. ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಅಡ್ಡಗೂ ದಿಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯದೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಹಾರಾಡುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಬಾವಲಿಗಳದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ದಕ್ಷ ರೆಡಾರ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾನೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ. ಅವು ಹಾರಾಡುವಾಗ ಶಬ್ದಾತೀತ (Super-sonic) ವೇಗದ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ. ಈ ತರಂಗಗಳು ಮುಂದಿರುವ ಅಡ್ಡಗೆ ಬಡಿದು ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗಿ ಬಾವಲಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದಾಗ, ಬಾವಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಕಂಪ್ಯೂಟರ್’ ಪ್ರತಿಫಲಿತ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅಡ್ಡ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಾವಲಿಯ ಮೆದುಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಡನೆ ತನ್ನ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಾವಲಿ ಅಡ್ಡಗೆ ದಿಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮುಚ್ಚಂಚಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವಾತಾವರಣ ಈ ಶಬ್ದಾತೀತ ತರಂಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತರಂಗಗಳು ಎಷ್ಟು ಚೀತನಾಯಕವೆಂದರೆ, ಒಂದು ಹಸಿಮಾಂಸದ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಈ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಆ ಮಾಂಸದ ಅತ್ಯಂತ ಒಳಭಾಗವೂ ಕೂಡ ಕೆಲವೇ ನಿರ್ವಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಗಭಿರಣೆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಉದರದಲ್ಲಿರುವ ಮಾಂಸದ ತುಂಡಿನ (ಭೂರಣದ) ಗತಿಯೇನು?

ಇನ್ನು ಗ್ರಹಣದ ದಿನದಂತೂ ಗಭಿರಣೆಯರು ಹೊರಗೆ ಬರುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಗ್ರಹಣದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್-ಕಾಂತಿಯ (electro-magnetic) ಶಕ್ತಿ ಅಲ್ಟ್ರಾಲ್-ಕಲ್ಟ್ರಾಲ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಿದ್ದ ಸತ್ಯ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಜಂತುಗಳೇ ಈ ಪ್ರಕ್ಷೇಬ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಯ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ, ಅಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಗಭಿರಣೆಯರ ಪಾಡೇನು?

“ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಮಲಗಬೇಡ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಆನೆಗೆ ಶಿವನ ದೂತರು ಏನು

ಮಾಡಿದರು ಗೊತ್ತೇನು?” ಮೊಮ್ಮೆಗನಿಗೆ ಅಚ್ಚಿಯ ಬೆದರಿಕೆ. ಭೂಮಿಯ ಕಾಂತಿಯ ಶಕ್ತಿ ರೇಖೆಗಳು (magnetic lines of force of the earth) ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣವಾಗಿದ್ದ ಕಾಂತಿಯ ಶಕ್ತಿಯು ಮಾನವ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆಂಬುದು ಇಂದು ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. Magneto-therapy ಕಾಂತಿಯ ರೋಗ ನಿವಾರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಂತಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದಾದರೆ, ಭೂಮಿಯ ಕಾಂತಿಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿರಾತ್ರಿ ಶರೀರವನ್ನು ಒಳಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ರೋಗಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಸಂದೇಹ ನಿರಾಧಾರವಾಗಲಾರದು. ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಧಿಗ್ರಹಿತ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನುಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಟ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನುಗಳ ಪ್ರವಾಹದ ಬಲದಿಂದ ಕಾಂತಿಯ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರೇರಣೆ, ಕಾಂತಿಯ ಶಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನುಗಳ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರವಾಹ-ಶಃ ಎಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಚ್ಚಿಯ ಬೆದರಿಕೆ ನಿರಾಧಾರವೂ ಅಲ್ಲ, ಸ್ತ್ಯಧಾರವೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ, ದ್ವಾದಶಿ ಪಾರಣ - 15 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲ ರೋಗಗಳಿಗೂ ಪರಮಾಷಧವನೆಸಿದ ಲಂಘನ, ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಬರಹೋಟ್ಟಿಗೆ ಅಗಸೆಸೊಪ್ಪು, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಸೇವನೆ ಅದೆಷ್ಟು ಹಿತಕರ, ಆರೋಗ್ಯಕರ! ಶರೀರದ ಜೀಜಾಂಗಗಳು ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯ, ವಿಟಮಿನ್ ‘ಬಿ’ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ವಿಟಮಿನ್ ‘ಸಿ’ಗಳ ಪೂರ್ವೀಕೆ-ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಧೃಡಕಾರ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬೇರೆ ಉತ್ತರ ಬೇಕೆ?

ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಹಲ್ಲಜ್ಜಬೀಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣತ ಸ್ವೇಳಾನ್ ಜುಂಗಿನ ಟೂಟೊಬ್ರೂಂಗಳು, ಕೊಲ್ಲೇರೋಫಿಲ್‌ ಸೇರಿರುವ ಟೂಟೊಪೇಸ್ಪೈ ಬೇಕು. ಅದರ ಬದಲು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನವರಂತೆ ಸರ್ವರೋಗ ನಿವಾರಕವಾದ ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯ ಕುಂಭ, ಮಾನಿನೆಲೆಯಿಂದ ಹಲ್ಲಜ್ಜದರೆ ಬೇಡವೆಂದಿತೆ ಈ ದೇಹ?

ಪರ್ವದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸ್ವರಿಸಿ ತಪ್ಪಣಿ ಕೊಡುವುದು, ಶಾಂತಿಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ವಾಡಿಕೆ. “ನೀವು ಇಡುವ ಹಿಂಡ, ಅರ್ಜಿಸುವ ನೀರು ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತೇ? ಅವರ ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಂಗಿಸಿತೇ? ಮೊದಲಿಗೆ ಅವರಿದ್ದಾರೆಯೇ?” ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವು. ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಸೀರ್ಯುರ್. ನೆಪ್ಪೋಲಿಯನ್, ಅಲೆಕ್ಷಾಂಡರ್ ಇವರ ವಂತ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಉರು ಹೊಡೆಯುವ ನಮಗೆ, ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಾತರಾದ ತಂದೆ, ತಾತ, ಮುತ್ತಾತುಂದಿರನ್ನು ವರ್ಷಕೆಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಸ್ವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಬೇಡವೇ?

ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾಗರೀಕತೆ, ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತತಾದ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟಾದರೂ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವೇಡವೇ? ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಚರಿಸುವ ಉಪವಾಸ, ನಂತರ ಮೆಲ್ಲುವ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪೋಲಿತ ಆಹಾರ ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಅನುಭವಿಸುವುದು ಬೇಡವೇ?

ಹಳೆಯ ಮನೆಗಳ ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಹೊಸ್ತಿಲಿರುವುದನ್ನು ಸೋಡಿರಬಹುದು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿರದೆ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯೆಯೋ, ಹೊಲದ ಮಧ್ಯೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಂದು, ಇಲ್ಲಿಂದು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾವು ಮುಂತಾದ ಹರಿದಾಡುವ ದುಷ್ಪಾರ್ಶ್ವಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಜನ ಜೀವಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾರ್ಮೋಂದು ಮುಂಬಾಗಿಲಿನ ಬಳಿ ಹರಿದುಬಂದರೆ ಹೊಸ್ತಿಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಹೊಸ್ತಿಲಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸವರುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲಿನ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಹಾದು ಹೋಗುವುದಲ್ಲವೇ?

ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಫೂಷ, ಆರತಿ, ಗಂಟಾನಾದ ಇವಲ್ಲ ಏತಕ್ಕೆ? ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಾದರೂ ಭಕ್ತಮಹಾಶಯರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹೊರಗಡೆ ಬಿಟ್ಟರುವ ತಮ್ಮ ಚಪ್ಪಲಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಾವು ಪೂಜಿಸಲೆಂದು ಬಂದಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದಿರಬಹುದೇ? ತೀರ್ಥ, ಪ್ರಸಾದಗಳಿಗಂತೂ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರ್ಬಣೆ ಎಂಬ ತತ್ವದ ಅರ್ಥವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಅನ್ನ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವೂ ಇರಬಹುದು. ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಕೊನೆಯೆಲ್ಲಿ?

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜ್ಞಾಪನ: ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಸಮಾಧಾನಗಳು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮಾತ್ರ. ಹಳೆಯ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರಗಳು ಗೊಡ್ಡು ಎಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆ ಹೀಗಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದರೆ ಸಾಕು.

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸಾರಸ್ಯಪೂರ್ವ ಘಟನೆಗಳು, ವಿಚಾರಗಳು

ದೇವವ್ರತನು ಭೀಷ್ಣನಾಗಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಬೆಲೆ ಭೂ. ಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡರಿಯದಂತದ್ದು. ತಂದೆಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ತಾನು ಅಡ್ಡ ಬರಬಾರದೆಂದು ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಆ ಪ್ರಮಾದ ನಡೆಯಬಾರದೆಂದು ವಿವಾಹವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಚ್ಯಾತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ಸರ್ವದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಪಮವಾದ ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ.

ರಾಮನಾದರೂ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ತಂದೆ ದಶರಥನ ಪತ್ನೀವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ. ಆದರೆ ಭೀಷ್ಣನ ಬಾಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಪಿತ್ನಾಂದ ಹೊರ ಬರಲಿಲ್ಲ.

★ ★ ★ ★

ಸಾಲ್ಪಾಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ, ಭೀಷ್ಣಾಂದ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ಅಂಬೆ ಷಣ್ಣಿಖಿನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದಳು. ದೇವಸೇನಾಪತಿ, ತಾರಕಾಸುರ ಸಂಹಾರಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಂಬೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನಾಗಿ ಎಂದೆಂದೂ ಬಾಡದ ಹೂಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಆಕೆಗಿತ್ತು, “ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವರು ಭೀಷ್ಣನ ಶತ್ರುವಾಗುವರು” ಎಂದು ವರವಿತ್ತ.

ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಏಕೆ ಆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಲಿಲ್ಲ?

ಭೀಷ್ಣನ ಶತ್ರುವಾಗಲು ಅವನ ಹೃದಯವೂ ಕಂಪಿಸಿತೇ?

ಸ್ವರ್ಯಂ ಕುಮಾರನೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಆ ಜವಾಬಾದಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಭಾಗಿನಿ ಅಂಬೆಯ ಆರ್ಥನಾದಕ್ಕೆ ಓಗೊಡುವರಾದು?

ಕೊನೆಗೆ ಮರುಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಂಬೆಯೇ ಆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಭೀಷ್ಣನ ವಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

★ ★ ★ ★

ದೇವದಾನವರು ಆ ಜನ್ಮವೇರಿಗಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಮರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದವರು. ದೇವತೆಗಳ ಗುರು ಬೃಹಸ್ಪತಿ. ದಾನವರ ಗುರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ. ಸಹಜವಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗದು. ಆದರೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಗ ಕಚ, ದೇವತೆಗಳಾಣತಿಯಂತೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಬಯಸಿ ಅವರೆದುರು ನಿಂತು, “ನಾನು ಕಚ, ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಗ. ಅಂಗೀರಸನ ಮೊಮ್ಮುಗ. ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ” ಎಂದಾಗ, ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶಗುರುವಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ, “ನೀನು ಸತ್ಯಲಪ್ಸೂತ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗಿರುವ ಗೌರವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ” ಎನ್ನಾತ್ಮರೆ. ಎಂತಹ ಉದಾತ್ಮತೆ!

ದಾನವಗುರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಸಂಚೀವಿನೀ ಮಂತ್ರ. ದೇವದಾನವ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ದಾನವರನ್ನು ಆ ಮಂತ್ರದ ಬಲದಿಂದ ಪುನರ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತ. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಚೀವಿನೀ ಮಂತ್ರದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದು ಬರಲು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಗ ಕಚನನ್ನು ಕಚುಹಿಸಿದ್ದರು.

ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1) ಜ್ಞಾನ ಕದ್ದು ತರುವ ವಸ್ತುವೇ? ಕಚನು ಸಂಚೀವಿನೀ ಮಂತ್ರದ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾದೀತೆ? ಸತ್ತ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಪುನರ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವುದು ನಿಂತೀತೆ?

2) ಅಮೃತವನ್ನು ಪುಡಿದು ಅಮರರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಚೀವಿನಿ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?

ತಮ್ಮಗಿಲ್ಲದಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಮಾತ್ಸರ್ಯವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನಾದರೂ ವಿವರಣೆಯಂಟೇ? ಅಥವಾ ಸಂಚೀವಿನಿ ಮಂತ್ರದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಿಷ್ಕೃತಿಗೊಳಿಸುವ ಮಂತ್ರವೂಂದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು ಅಥವಾ ರೂಪಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಆಸೆಯೇ?

★ ★ ★ ★

ಅಸುರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವ್ರಷ್ಟಪರವನ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಟೆ ಮತ್ತು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳು ದೇವಯಾನಿಯ ಮಧ್ಯ ವೈಮನಸ್ಯವುಂಟಾಗಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಟೆ ತನ್ನ ಸವಿಯರ ಸಹಾಯದಿಂದ ದೇವಯಾನಿಯನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬಂದ ಭರತವಂಶದ

ಯಂತ್ರಾತಿ ದೇವಯಾನಿಯ ಬಲಗೈ ಹಿಡಿದು ಅವಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸಿದ. ತನ್ನ ಬಲಗೈ ಹಿಡಿದ ಯಂತ್ರಾತಿಯೇ ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹತಹಿಡಿದಳು ದೇವಯಾನಿ. ‘ನೀನು ಉಚ್ಚಕುಲದ ಬಾಧ್ಯಣ ಕನ್ನೆ. ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಿಷಿದ್ದ’ ಎಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿದ, ಯಂತ್ರಾತಿ.

ಈ ರೀತಿಯ ನಿಷೇಧವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಿಜು ಒಡ್ಡಲು ಕಾರಣ? ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಥಾಕಥಿತ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕುಲೋತ್ತಂಗತೆಯನ್ನು, ರಕ್ತಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲೆಂದೇ?.... ‘ಯತ್ರ ನಾರ್ಥಸ್ತ ಪೂಜ್ಯಂತೇ....’

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ನಡೆದುಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಕೊಗಾಡುವರಿಗೊಂದು ಸಾಂಪಾದಿಕಾರ್ಥಿಗಳಾದ ವರ್ಣನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರೂ ನಿಷೇಧವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಿಜು ಒಡ್ಡಲು ಕಾರಣ? ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಥಾಕಥಿತ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕುಲೋತ್ತಂಗತೆಯನ್ನು, ರಕ್ತಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲೆಂದೇ?.... ‘ಯತ್ರ ನಾರ್ಥಸ್ತ ಪೂಜ್ಯಂತೇ....’

★ ★ ★ ★

ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೋಷಕೋಳಗಾದ ದೇವದೇವೋತ್ಪಾರನ್ನು ಖಚಿಗಳು, ‘ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ’ ಎಂದೇಕೆ ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು? ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಜನ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಕೇಳಾದ ಬೇರೋಂದು ಜನ್ಮವಿಲ್ಲವೆಂದೇ? ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಮನೋವಾಕ್ಷಾಯಗಳಿಂದ ಸದಾ ಪಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾ ನರಳುವ ಮಾನವರ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಶಾಪಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಆದರ್ಥ ಮಾನವರು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಲೆಂದೇ?

★ ★ ★ ★

ಭೀಮನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಖಶಿಖಾಂತ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುವ ಕೋಪ ಕೌರವರಿಗೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಆಟವಾಡುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ದುಡುವುನೆ ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವುದು, ಅವರು ಮರ ಹತ್ತಿರುವಾಗ ಮರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಮಾಗಿದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂತೆ, ತರಗಲೆಗಳಿಂತೆ ತಪತಪನೆ ಉದುರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಈಜಲು ಹೋದಾಗ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಅವುಕಿ ಹಿಡಿದು ಮುಳುಗಿ ನಿಂತು ಉಸಿರು ಕಟವ್ಯಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ದರದರನೆ ಎಳೆಯುತ್ತ ಮೈಲ್ಲ ವ್ರಣಾಗುವಂತೆ ಚೆಚ್ಚುವುದು-ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ದ್ವಾರ್ಪವಲ್ಲದೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಯುವುದೇನು?

★ ★ ★ ★

ದುಪದ-ದೋಣಿರು ಸಹಪಾಠಿಗಳು. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದುಪದ ಪಾಂಚಾಲದೇಶದ ರಾಜನಾದ. ದೋಣಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಾಕಲಾರದ ದುಃಖಿತಿಯಲ್ಲಿ ದುಪದನ ಮುಂದೆ

ಭಿಕ್ಷುಕನಾಗಿ ನಿಂತ. ಐಶ್ವರ್ಯ-ಅಂತಸ್ತಗಳ ಮದದಿಂದ ಬೀಗಿದ ದುಪದ ದೋಣನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ.

★ ★ ★ ★

ಕೃಷ್ಣ-ಸುಧಾಮರೂ ಸಹಪಾತಿಗಳು. ರಾಜರಿಂದಲೂ ಸೇವಿತನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಸುಧಾಮ ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯಿಂದ ದೂಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಹಪಾತಿಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಅವನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅವಲಕ್ಷಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಷ್ಟೇಶಯ-ಗಳನ್ನೂ ಮಿತ್ರನಿಗನೀಡಿದ.

★ ★ ★ ★

ದುಪದನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಕರ್ಮ-ದುರ್ಯೋಧನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ಅವರು ದುಪದನ ಸೇನೆಗೆ ಸೋತು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಆದರೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದಾಗ, ಅವನು ದುಪದನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರಿಹಿಡಿದು ತಂದು ಗುರುಪಾದಗಳ ಮೇಲುರುಳಿಸಿದ. ಶಾರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಮಧ್ಯ-ದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮನಿಗಿಂತ ಅರ್ಜುನನನದೇ ಮೇಲುಗೈ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತವನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಾಗ ಕರ್ಮನು ಪಾಧ್ಯನಿಗಿಂತ ಪರಾಕ್ರಮಿ, ದುರ್ವಾಧಿಯ ಅಫಾತಗಳಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಕ್ಷಯಲ್ಲಿ ಸಾವನಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುತ್ತದೆ.

★ ★ ★ ★

ದೋಣಾಚಾರ್ಯರು ದುಪದನ ಬಳಿ ಸಹಾಯಾರ್ಥಿವಾಗಿ ಹೋಗಿದಾಗ ‘ಗಳಿತನ ಕೇವಲ ಸಮಾನಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಸಾಧ್ಯ’ ಎಂದು ದುಪದ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ವಿಚಿತ್ರ, ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು ದೋಣರು. ಅರ್ಜುನನ ಮೂಲಕ ದುಪದನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಅವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ, ಅರ್ಥ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟು “ಈಗ ನಾವು ಸಮಾನಸ್ಯಂಧರು, ಗಳಿತನದಿಂದರೋಣ” ಎಂದು ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹಾಪುರಷರವರು.

★ ★ ★ ★

ದುರ್ಯೋಧನನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಮಾಡಿದ ಮಹಾಪಾಪವೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಸದ್ಭರ್ತನೆ ಸದ್ಗಾಗಳಿಂದ ಜನಮನಸಾಮಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡುದು. ತನ್ನನ್ನೂ, ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು

ಸೈಹಿತರನ್ನೂ ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ಜನತೆ ಎಲ್ಲಿ ಯಥಾರ್ಥಿರನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಿಡುವುದೋ ಎಂಬ ಭಯ ಅವನಿಗೆ. ಆ ‘ದುರಂತ’ ಸಂಭವಿಸುವುದರೊಳಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮುಗಿಸಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಷ್ಟ್ವೋ.

★ ★ ★ ★

ಶಕ್ತನಿಯ ಮಂತ್ರಿ, ಕಣಿಕನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು, ದುಷ್ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಸಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನುಡಿದದ್ವಾದರೂ, ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಗಮನಾರ್ಹ. “ರಾಜನು ಕೇವಲ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಾ ಬಲಷ್ಟನಾಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಕಟವಾಗದ ಸಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಂಬಿಕೆಯಿಡಲಾರರು-ಬಲಷ್ಟ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಾಮ ಮಾಡಬೇಕು-ದುರ್ಬಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಡೆಗಣಿಸಬಾರದು. ಕಾರಣ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಿಡಿ ದಳ್ಳಿರಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದು - ಬಲಷ್ಟ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಕರುಣೆ ತೋರುವುದು ಮೂರ್ವಾತನ”.

★ ★ ★ ★

ಕುಂತಿದೇವಿಯೊಡನೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಚೀವವಾಗಿ ಸುಡುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಸಲ್ಪಣಿದ್ದ ಅರಗಿನ ಅರಮನೆಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಹೆಸರು.

‘ಶಿವಮ್’

★ ★ ★ ★

ಪಾಂಡವರು ಅರಗಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಸತಸ್ಯರಾಗಿ ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಗಲಿನ ವೇಳೆಯೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು-ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯದ ಅರಿವೂ ಅರಿಗಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರು ಕಾಡಿನ ಅಂಗುಲ ಅಂಗುಲ ಜಾಗವನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಸಮಾಧಾನದ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಅರಗಿನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಆವರಿಸಿದಾಗ ಯಾರಿಗೂ ಸಂಶಯವಾಗದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

★ ★ ★ ★

ಅರಗಿನ ಅರಮನೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಪಾಂಡವರು ಕುಂತಿ ಸಹಿತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಸ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಹೇಗಲ ಮೇಲೆಯೂ, ನಕುಲ-ಸಹದೇವರನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಧರ್ಮ-ಧನಂಜಯರಿಗೆ

ಎರಡು ಕ್ರಿಗಳಿಂದ ಒತ್ತಾನೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ರಾತ್ರಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿ ವಿಶ್ವಾಸಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಚಿಂತಾಕಾರಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞಪ್ರಶ್ನೆ - “ಧೃತರಾರ-ಮಹಿಂದನರು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು?” ಅವನ ಸರಳ ಮತಿಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

★ ★ ★ ★

ಒಕಾಸುರನಿಂದ ಹೀಡಿತನಾದ ಏಕಚಕ್ರಪುರದ ದುಃಖಿತಿಗೆ ಕಾರಣ ಒಂದೇ - ಆ ನಗರವನ್ನು ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಶಕ್ತಿ ರಾಜನಿರಲ್ಲಿ “ಶಕ್ತಿ ಆಡಳಿತವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಜೀಗಳು ಸಂಸಾರ ಹೂಡಲು ಕೂಡ ಅಯೋಗ್ಯರು. ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನ ಅಷಾಧ್ಯ. ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತಿತರ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳು ಅಭದ್ರ”.

★ ★ ★ ★

ಒಕಾಸುರನಿಗೆಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುತ್ತಂದ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಭೀಮ ಒಕಾಸುರವಧಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿಯೇ ತಿನ್ನಲಾರಂಭಿಸುದುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಕೊಡುವ ಏಕೈಕ ಕಾರಣ - “ಒಕಾಸುರನನ್ನು ಮುಂಚಿಯೇ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರೆ, ಮೈಲಿಗೆಯಾಗಿ ಸ್ವಾನಮಾಡುವವರೆಗೂ ಉಂಟಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ”.

★ ★ ★ ★

ಪಾಂಡವರು ಏಕಚಕ್ರಪುರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದೌಪದಿಯ ಸ್ವರ್ಯಂವರದ ವಾರ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಸಹಜವಾಗಿ ಅವರಿಗೂ ಆಸೆಯಾಯಿತು - ಸ್ವರ್ಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ದೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು. ಆದರೆ ಆ ಆಸೆಯನ್ನು ತಾಯಿಯ ಮುಂದಿಡುವುದು ಹೇಗೆ? - ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಅವರು ಚಡವಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕುಂತಿಯ ಮಾತ್ರಾಹೃದಯ ಅದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. “ಈ ನಗರದಗಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರ ಆತಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಿಸಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಡುವುದೊಳ್ಳಿಯದು. ದ್ರುಪದನ ರಾಜ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಡೆಯಿರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಅಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಅಕ್ಕರೆ ಉಕ್ಕಿರಬೇಕು?

★ ★ ★ ★

ದೌಪದಿಯ ಕೈಹಿಡಿಯಲು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಧನಸ್ವಿಗೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಲು ಕಣಾ,

ದುಯೋಧನರಂತಹ ಅತಿರಘ-ಮಹಾರಾಘರಿಗೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಬಾರಹ್ಣಿರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಅಚ್ಚನ ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಬಾರಹ್ಣಿವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಬಾರಹ್ಣಿ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಉಂಟಾದುವು. ಒಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮಹಾವೀರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋದ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಾನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಬಾರಹ್ಣಿನೊಬ್ಬ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲವುದು ಜೀದ್ದತ್ವದ ಪರಾಕಾಷ್ಟ. ಇನ್ನೊಂದು-“ಬಾರಹ್ಣಿನಾದರೇನಂತ; ದೃಹಿಕಬಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ತಪ್ಪೋಬಲ? ಅವನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ?”

★ ★ ★ ★

ಪಾಂಚಾಲೀ ಸ್ವಯಂವರದ ವಾರ್ತೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಮುಟ್ಟುದೊಡನೆ ವಿದುರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, “ದುಪದನ ಮಗಳು ನಮ್ಮ ಸೋಸೆಯಾಗಿ ಬಂದಳು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಂಶ ಮತ್ತತಪ್ಪು ಬಲಿಷ್ಠವಾಯಿತು” ಎಂದಾಗ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ “ನಿಜ, ನಿಜ. ಹೋಗು, ಒಡನೆ ದೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆತು ತಾ. ಅವಳಿಗೆ ವೈಭವದ ಸಾಗ್ರಹ ನೀಡೋಣ” ಎಂದ-ತನ್ನ ಮಗ ದುಯೋಧನನೇ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಎನ್ನವ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ. “ದೌಪದಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ದುಯೋಧನನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚನ” ಎಂದು ವಿದುರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

★ ★ ★ ★

ಪಾಂಡವರು ಅರಗಿನ ಮನೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ದೌಪದಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡರು ಎಂಬ ವಿಷಯ ದುಯೋಧನನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು-ಅವರವರ ಮನೋಧಮ್ರಕ್ಷನುಸಾರವಾಗಿ.

ದುಯೋಧನ ಹೊಟ್ಟೆಚ್ಚಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಾ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿಡಿಕಾರಿದ.

ಕಣಿಕ, “ತುಗಿಂದೀಗ, ಕೃಷ್ಣನು ಅವರನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ದುಪದ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ನಿನಾಗಮ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದ.

ಭೀಷ್ಮ-ದೋಣರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, “ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅರ್ಥ ರಾಜ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಅಪಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ದುಯೋಧನನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ನೀಡಿದರು.

ವಿದುರ ಭೀಷ್ಮ-ದೋಣರನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ.

ಇವರೆಲ್ಲರ ಮಧ್ಯ ಅಧ್ಯಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಉಯ್ಯಲಾಡುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅರ್ಥ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ.

★ ★ ★ ★

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಖಾಂಡವರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಅರ್ಥರಾಜ್ಯದ 'ರಾಜಧಾನಿ' ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ತ. ಹಳ್ಳಿ-ತಿಟ್ಟುಗಳ, ಕಲ್ಲು-ಮುಳ್ಳುಗಳ, ಮಳ್ಳು-ಮುಪ್ಪಟಿಗಳ, ಕಳ್ಳು-ಕೊರಮರ ದಟ್ಟಕಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ. ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ ವಾಸಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಕೃಷ್ಣಾಜುನರು ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

★ ★ ★ ★

ಖಾಂಡವ ವನದ ದಹನಕ್ಕೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನಲೆಯಿದೆ. ರಾಜನೋಭಾನು ಮಾಡಿದ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾಹುತಿಯನ್ನು ಕುಡಿಮೂ, ಕುಡಿಮೂ ಅಗ್ನಿದೇವನಿಗೆ ಅಚ್ಚೋಽವಾಯಿತಂತೆ. ಅವನು ಬಂದು ನರ ನಾರಾಯಣ ಸ್ವರೂಪರಾದ ವಾರ್ಧ-ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕಂಡು 'ಖಾಂಡವವನದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ನನಗಾಗಿರುವ ಅಚ್ಚೋಽವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬಾಗೆ. ಖಾಂಡವವನ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ನನ್ನ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅವನಿಂದ ಅಡ್ಡಿಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿದನಂತೆ. ಅಜೂನ ತನ್ನ ಧನುರ್ವಾದ್ಯಾ ಸೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಇಡೀ ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪರ ಕಟ್ಟಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ವರ್ಷಧಾರೆಯಿಂದ ಅಗ್ನಿತಾಂಡವಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದಂತೆಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗಾಂಥಿವವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ.

ಅಂತೂ ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ತ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವಾಯಿತು.

★ ★ ★ ★

ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರುಳ್ಳವನು ಅವರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದರೆ ಅವನ ಪಾಡು ನಾಯಿಪಾಡೆಂಬುದು ವಿಶ್ವವಿದಿತ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಗಧರಾಜ ಬೃಹದ್ರಘನು ಪಟ್ಟಪಾಡೇನು ಕಮ್ಮಿಯೇ? ಕಾಶೀರಾಜಿನ ಅವಳಿಪ್ರತಿಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಬಹಳ ಕಾಲ ಮಕ್ಕಳಾಗದೆ, ಕಾಶಿಕ ಮಹಾಮುನಿಯು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ಇಬ್ಬರಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿದ. ಫಲಸ್ವರೂಪ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಥರ್ಥ ದೇಹದ ಶಿಶುಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ಅವನ್ನು ಇಟ್ಟಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಸಿ ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆದಿರಲು, ಜರಾ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎರಡೂ ಅರ್ಥಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನ ಅವಿಭಾಗವಾಯಿತು. ಕುಲ ಕಂಟಕ, ರಾಕ್ಷಸೀ ಪ್ರಪೃತಿಯ ಮಗ ಬೃಹದ್ರಘನಿಗೆ ಪೂರ್ಪ್ರಾಣದ.

ಇಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿರುವ 'ಸಭಾತ್ಯಾಗ'ದ ಅಭ್ಯಾಸ ನಮ್ಮೆ ದೇಶಕ್ಕೇನೂ ಹೊಸತ್ತು:

★ ★ ★ ★

ಧರ್ಮರಾಯ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಮ ಪೂರ್ಜಿಯನ್ನು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಿತ್ಯಯಿಸಿದಾಗ, ಶಿಶುಪಾಲ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂಗಡಿಗರು ಧರ್ಮರಾಯನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಸಭಾತ್ಮಾಗ ಮಾಡಿದರು.

ಅಂತೆಯೇ ಪಾಂಡವರ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಧರ್ಮರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಶಾನಕ್ಕೆ ಸಂಧಿ-ಶಾಂತಿಗಳ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಯ-ಮೌರ್ಯರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನ-ದುಶ್ಯಾವನಾದಿಗಳು ಸಚ್ಯಾಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದರು.

★ ★ ★ ★

ರಾಜಸೂಯಯಾಗ ಅನೇಕ ರಾಜರ ಮೇಲೆ ಸಾಫ್ತೀತ್ಯ ಪಡೆದು ಅಥವಾ ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ‘ಚಕ್ರವರ್ತಿ’ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ರಾಜನೊಬ್ಬ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞ. ಆ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿತರಾಗಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಾಗುವ ರಾಜರು ಯಾಗ ಮಾಡುವವನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತೆ. ಧರ್ಮರಾಜನು ಮಾಡಿದ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕಣ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಉಪಸ್ಥಿತಿದ್ದರು. ಅದರಘರ್ಷ?

★ ★ ★ ★

ಪಗಡೆಯಾಡುವುದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನಿರ್ತೂ ಸಹ ಧರ್ಮರಾಜನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಆಹಾನವನ್ನು ಮನ್ಯಿಸಿ ದ್ಯೂತಕ್ಕಳಿದ್ದೇಕೆ?

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ದಾಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿಡಬೇಕೆಂಬ ಮಹದಾಕಾಂಕ್ಷೆ.

ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆಹಾನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವಲ್ಲಿಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ಧರ್ಮರಾಯನು ಸ್ವಭಾವತಃ ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು.

★ ★ ★ ★

ಶಕ್ನಿಯೋಂದಿಗೆ ಪಗಡೆಯಾಡುತ್ತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ನಕುಲ ಸಹದೇವರನ್ನೂ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಕಳೆದುಕೊಂಡ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಎಲ್ಲಿ ಎದ್ದಬಿಡುವನೋ ಎಂಬ ಆತಂಕದಿಂದ ಚಾಣಕ ಬುದ್ಧಿಯ ಶಕ್ನಿಯು ಆದಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ: “ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಭೀಮಾಜುನರು ಮಾದ್ರೀ ಪ್ರತ್ರಿಗಿಂತ ಪ್ರಯರಲ್ಲವೇ? ಅವರನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಡಲಾರೆ, ಗೊತ್ತು”

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ತನಗೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಭಾವವಿದೆಯೆಂದು ಶಕ್ನಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು, ಭೀಮಾಜುನರನ್ನೂ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಕಳೆದುಕೊಂಡ. ಶಕ್ನಿಯ ಕುಯುಕ್ತ ಘರ್ಷಿಸಿತು.

ದೌಪದೀವಸ್ತುಪ್ರಹರಣದ ಪ್ರಸಂಗದ ನಂತರ ಭೀಮಾಚಾನರು ಮಾಡಿದ ಶಪಥಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಯಭೀತನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಗಡೆಯಾಟದ ಫಲಿತಾಂಶನ್ನು ವಜಾಮಾಡಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅವರು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲವನ್ನೂ ವಾಪಸು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದುರ್ಯೋಧನ-ದುಶ್ಯಾಸನರ, ಕಣಾ-ಶಕುನಿಗಳ ಇರುವನ್ನು ಸಹ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಧೃತತೆಯನ್ನು ಸಮಯ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದರೆ....

★ ★ ★ ★

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಪಾಂಡವರು ಇನ್ನೂ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಸೇರಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪಗಡೆಯಾಡಲು ಆಹ್ವಾನ. ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ.

ವಿಧಿ ಕೊಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವರಾರು?

ಸ್ವಾರ್ಥಮೃಗವಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೂ ಆದರ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿ ಸೀತಾಪಹರಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇಕೆ? - ವಿಧಿ.

★ ★ ★ ★

ತಮ್ಮ ವನವಾಸದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಚಚ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೀಮ, ದೌಪದಿಯರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮುಜುಸ್ವಾವವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. “ನೀನು ಹೇಡಿ” ಎಂದು ನೀರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ ರೀತಿ “ನಮ್ಮ ದುಃಖಿಗೆ ನೀನೇ ಕಾರಣ” ಎಂದು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಮಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ’.

‘ನಿನ್ನ ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಮಂಜು ಕೆವಿದಿದೆ’

‘ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀನೋಬ್ಬ ಬಾಹ್ಯಣನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆ’

‘ಮೋಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಜನ್ಮ ವ್ಯಧರ್’

‘ನಿನ್ನ ತಾಳ್ಳೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆಂಕಿಂತ ತೀವ್ರವಾಗಿ ದಹಿಸುತ್ತಿದೆ.’

‘ಹೊಟ್ಟಿ ತುಂಬಿದ ಅಜಗರದಂತಿರುವೆ’.

ಒಂದೇ, ಎರಡೇ ಇಂತಹ ಕಟು ವಾಕ್ಯಗಳು

ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಉತ್ತರ: - “ಸಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ”.

★ ★ ★ ★

ವನವಾಸದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಅಜ್ಞಾನನು ಶಸ್ತ್ರಾಗ್ರಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಭೀಮನಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಬೇಜಾರಾಗಿತ್ತಂದರೆ, “ಅಥವಾ ವೇದದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಸಂಪುಟತೋಳಿಸುವ ಪ್ರಭಾವೀ ಮಂತ್ರಗಳಿವೆಯಂತೆ. ಅವುಗಳನ್ನುಷ್ಟರಿಸಿ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಹದಿಮೂರು ದಿನಗಳಿಗೆ ಹಿಂಡೋಣ. ಹದಿನಾಲ್ಕನೇಯ ದಿವಸ ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನೀನು ಅನುಮತಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ.

★ ★ ★ ★

ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ರಾಜಕನ್ನೆಯಾದ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಗೆ ಆಭರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಅವಶ್ಯ ಧನವನ್ನು ಬೇಡಲು ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಆ ರಾಜ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಮುನಿಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು ‘ಪ್ರಚಿಗಳಿಗಾಗಿ ಖಿಕಾದ ನಂತರ ಏನಾದರೂ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು’ ಎಂದ. ರಾಜ್ಯದ ಖಿಕ್ಕ ಆದಾಯದಷ್ಟೇ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಏನನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಅದೇ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

ರಾಜ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತವರ್ಗ ತನ್ನ ಪ್ರಚಿಗಳನ್ನು ಸುಖವಾಗಿಡಲು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ, ಅವರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹೇರಬೇಕೆ ಏನಹ ಪ್ರಚಿಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದು.

ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಯಾಮೃದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಮೃಗ ರಾಮಸಿತೀಯರನ್ನು ಬೇರೆಡಿಸಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಖಳನಾಯಕ ರಾವಣ ಮತ್ತುವನ ಪರಿವಾರದ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮಹಾಭಾರತದ ಮೃಗವೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅವರ ಶ್ರೀಯಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾಭಾರತದ ಜಿಂಕೆ ಬಾರಘಟನೊಬ್ಬನ ಅರಣೆ (ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮರದ ಚೂರು)ಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಪಾಂಡವರು ಅದರ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬಸವಳಿದರು. ಹತ್ತಿರದ ಕೊಳವ್ವೋಂದರಿಂದ ನೀರು ತರಲು ಹೋದ ಭೀಮಾಜುನ ನಪುಲ ಸಹದೇವರು ಕೊಳದ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಯಕ್ಷನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗೆ ಗಮನಕೊಡದೆ ನೀರು ಕುಡಿದು ಸತ್ತುಬಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಾತ್ರ ಯಕ್ಷನ ಪ್ರಶ್ನಿಗೆ

ಉತ್ತರ ಕೂಡುತ್ತಾ ನಿಂತ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ದುರ್ಯೋಧನ ಪ್ರೇರಿತ ಮಾಟಗಾರನಿಂದ ಪಾಂಡವ ನಿಮೂಲನಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂತಪ್ರೋಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸತ್ಯಬಿಧಿದ್ವವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೊಲ್ಲಲಾರದೆ, ಧರ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನೇ ನುಂಗಿಹಾಕಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ನಂತರ ಯಕ್ಷರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಯಮಧರ್ಮರಾಯನ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಸತ್ಯಿದ್ದ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲ ಪುನರ್ಜೀವಿತರಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದರು.

★ ★ ★ ★

ಅಜ್ಞಾತವಾಸಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ವಿರಾಟರಾಜನ ಸೇವಕರಾಗಿರಲು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಧೌಮ್ಯ ಖುಷಿಗಳು ನೀಡಿದ ಹಿತವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ. ಇಂದಿಗೂ ಅಪ್ಯಾಗಳ ಷೈಚಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ರಾಜಸೇವಕರು ಎಂದೆಂದೂ ಸತರ್ಕರಾಗಿರಬೇಕು.

ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಬಾರದು.

ಕೇಳಿದಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಕೊಡಬಾರದು.

ಉಚಿತ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಹೊಗಳಬೇಕು.

ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ, ಸಣ್ಣದಾಗಲೀ ದೊಡ್ಡದಾಗಲೀ, ಮಾಡಬಾರದು.

ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಕೂಡದು, ದೂರವಿಡಲೂಬಾರದು.

ರಾಜನ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಸೇವಕನು ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

ರಾಜನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಂಬಿಕೆಯಿಡುವುದು ಮೂಲಿಕತನ.

ರಾಜನ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಉಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನೊಡನೆ ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಬಾರದು.

ರಾಜಸೇವಕರು ಯಾವಾಗಲೂ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ರಾಜನಿಂದ ಮಾನಿತನಾದಾಗ ಅತಿಯಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಲೂಬಾರದು, ಅವಮಾನಿತನಾದಾಗ ಅತಿಯಾಗಿ ಕುಗ್ಗಲೂ ಬಾರದು.

ರಾಜನು ತನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಾರದು.

ಪ್ರಜಿಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು.

ಇತರ ಸೇವಕರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಟ್ಟಿಚ್ಚು ಪಡಬಾರದು.

ರಾಜನ ವಿಪೇಹಿಕನ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಆಸ್ಥಾನದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ವಶೇಷ ಸಾವಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಭಿತ ವರ್ತನೆ ಲವಲೀಶಪೂ ಕೂಡದು.

★ ★ ★ ★

ಕೌರವ ಪಾಂಡವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ 11 ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಮತ್ತು 7 ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಜಮಾಯಿಸಿದ್ದರಂತೆ.

ಒಂದು ಆ ಕ್ಷೋಹಿಣಿಯೆಂದರೆ,

21,870 ರಘಗಳು

21,870 ಅನೆಗಳು

65,610 ಕುದುರೆಗಳು

1,09,350 ಪದಾತಿಗಳು

ಒಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 2,62,440.

ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ 47,23,920

ಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಕೊಲೆಗಡುಕತನದ ನಂತರ,

ಉಳಿದರ ಸಂಖ್ಯೆ 8.

★ ★ ★ ★

ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಇದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರರು ಇಬ್ಬರು-ಬಲರಾಮ ಮತ್ತು ರುಕ್ಷಿ.

ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಎರಡು ಪಂಗಡದವರೂ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ರುಕ್ಷಿ ಎರಡು ಪಂಗಡದವರಿಗೂ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದ.

ಬಲರಾಮ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತೊರೆದ.

ರುಕ್ಷಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧ ತೊರೆಯಿತು.

★ ★ ★ ★

ಬಲರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಸಾತ್ಯಕಿ ಮುಂತಾದವರು ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಬಂದರು. ಅವರ ದುಃಖಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಲರಾಮ ಮರುಗಿದರೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ರೋಷಾನ್ನಿತನಾದ. ‘ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ವೃಷ್ಣಿ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಈಗಿಂದೀಗ ಹೋಗಿ ದುರ್ಭೋಧನನನ್ನು ಸೋಲಿಸೋಣ. ಪಾಂಡವರು ಇಪ್ಪೆಪಡದಿದ್ದರೆ ಅವರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿಮನ್ಯವನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡೋಣ’ ಎಂದಬ್ಬರಿಸಿದ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಶಕ್ತನೇ ಸಾತ್ಯಕಿ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಆಗಗೊಟ್ಟರೆ, ಭೀಮ ದೌರ್ಪದಿಯರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳ ಗತಿ? ಕೃಷ್ಣ ಮಧ್ಯ ತಲೆಹಾಕಿದ. “ಪಾಂಡವರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು. ಬೇರೊಬ್ಬರ ಮೂಲಕ ಬಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಖಂಡಿತ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರರು. ವನವಾಸ, ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಯಲಿ. ನಂತರ ನಾವೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಯಿಸಿಕೊಡೋಣ” ಎಂದ. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

★ ★ ★ ★

ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಯಕ್ಷನು ಹಾಕಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರಗಳು:-

‘ಪ್ರತಿದಿನ ಸೂರ್ಯನು ಜ್ಞಾಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಯಾವುದು?’

“ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಕ್ತಿ”

‘ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಯಾವುದು?’

“ದ್ವಾರ್ಯ”

‘ಭೂಮಿಗೂ ಏಗಿಲಾಗಿ ಜೀವಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ವಸ್ತು ಯಾವುದು?’

“ಮಕ್ಷಭಾನ್ನು ಸಾಹುವ ತಾಯಿ”

‘ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಂಗವಾದು?’

“ತಂದೆ”

‘ವಾಯುವಿಗಿಂತ ವೇಗಶಾಲಿ?’

“ಮನಸ್ಸು”

‘ಉಮಲ್ಲಿನಂತೆ ಮುದುಡಿರುವುದು?’

“ದುಃಖಿತ ಹೃದಯ”

‘ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ಸೈಹಿತ?’

“ಜ್ಞಾನ”

‘ಮನಯಲ್ಲಿ ಇರುವವನ ಸೈಹಿತ?’

“ಹಂಡತಿ”

‘ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು?’

“ಧರ್ಮ”

‘ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದಾದ ಹಾತೆ?’

“ಭೂಮಿ”

‘ಸುಖವೆಂದರೇನು?’

‘ಒಳ್ಳಿಯ ನಡಯೆತ ಘಲಿತಾಂಶವೇ ಸುಖ’

‘ಯಾವುದನ್ನು ಮಾನವ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ತೋಕಪಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ?’

“ಅಹಂಕಾರ”

‘ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡದೆ ಸುಖ ಕೊಡುವ ತ್ಯಾಗ ಯಾವುದು?’

“ಕೋಪದ ತ್ಯಾಗ”

‘ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಬಿಡುವುದರಿಂದ ಮಾನವ ಸಿರಿವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ?’

“ಆಸೆ”

‘ನಿಜವಾದ ಬಾರಹ್ಯಣನಾರು? ಸ್ವಷ್ಟಿವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸು?’

‘ಹಂಟ್ಯು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಾರಹ್ಯಣನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳಿಯ ನಡತೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ, ಒಬ್ಬ ಮಾನವ ಬಾರಹ್ಯಣನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ’.

‘ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಯಾವುದು?’

“ಪ್ರತಿದಿನ ಮಾನವ ಇತರ ಜೀವಿಗಳು ಸಾಯುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟಾದರೂ ತಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ”.

ಇತ್ಯಾದಿ.

ಶಿಂ

Dimensions of Science and Technology in Ancient India: Some Aspects

— Dr. B. V. Subbarayappa, M.Sc, Ph.D.

Saaid al-Andalusi, an Arab savant of science of the eleventh century AD, in his Kitaab Tabakaat al-Umam, wrote in appreciative terms about the scientific wisdom of the Hindus. The reason was not far to seek. India by then had attained notable dimensions in astronomy, mathematics, medicine, metal-working and other techniques, engendered not only by endogenous efforts but also by mutual influences from the other culture-areas.

A student of history of science would perceive the proto-layers of scientific skills as early as the third millennium BC which I witnessed a spectrum of food-producing human settlements, both urban and rural, in the Indian sub-continent. Around 2500! BC there came up a civilization - The Indus Valley Civilization - the youngest, but by far the largest of the three ancient civilizations, which flourished for well over six centuries with many towns and cities.

Apart from Mohanjodaro and Harappa, the major cities of this civilization now in Pakistan, the excavations at Kalibangan, Lothal and other sites, which till about six decades ago lay buried under mounds, have brought to light their varied achievements.

In the latter half of the third millennium BC, Kalibangan was noted for its town-planning, dwelling houses built of standardized burnt bricks, fire altars, interlinked drainage system, tiled flooring, attractive ceramics and terracotta craft with animal motifs, bangles, and intricate bead-making, solid wheeled carts, and more importantly, the copper-bronze, technology including the cire perdue technique.

In addition to being a planned township with civic amenities, Lothal in the second millennium BC had a dockyard - an artificial trapezoid basin - measuring about 214 x 36 metres with an inlet and spill-away mechanism - probably the largest maritime structure ever built by any Bronze-Age community with anchors at vantage points and a ware-house on a high platform, as well as a commercial street.

With an agriculture-based economy, the people had fostered wide-ranging technical skills for an enriched living. The granaries, public bath systems, the dwelling structures, appear to suggest that the people of this civilization had an egalitarian outlook.

Ironical it is, however, that we know precious little about the astronomical, mathematical, medicinal and other scientific ideas of the people of the Indus Valley Civilization. Their script, mostly found on seals, do not provide any significant insight into these.

The story is, however, different from about 1500 BC, when there entered a new wave of people, called the Vedic Aryans, heralding the dawn of new intellectual endeavours. The Vedic and the post-Vedic literature provides a rare insight into some of their lofty conceptions and breadth of mathematical vision.

For example, the Rigveda (c. 1500 BC) describes in detail the existence of a natural law (rta) as the governing principle of the universe and its events. The post-Vedic literature elaborates upon the five elements to understand the phenomenal world - a five-fold doctrine to explain the maximum of phenomena with the minimum of postulates. Further, one notices in this literature various geometrical ideas associated with the construction of sacrificial altars, equivalence of squares, cubes and rectangles and even a succinct theorem of the square on the diagonal of rectangles, a fore-runner of the so-called Pythagorean theorem.

The Vedic mathematical rule for the value of $\sqrt{2}$ was alike novel and accurate. Number-reckoning on an ascending decimal scale up

to 10 to the power of 12 and even higher was refreshingly original. There came up a gamut of scientific terms in Sanskrit which, by then, was engendered by an elegant grammar. There was a special linguistic stride viz., determining the number of combinations of n syllables in a metrical composition. A linguistic text of second century BC (Pingala's Chandah Sutra) dealt with such a method which later in the tenth century was developed by one Halay-udha into a triangular array of permutations and combinations - a system which appeared in Europe in the sixteenth century AD, under the appellation of Pascal's triangle.

The twelve-spoked wheel of the Rigveda was astronomy, metaphysics and perennial movement-all rolled into one cyclic concept. While the circle which became so fascinating that the ratio of its circumference to the diameter, i.e. pi soon recognized as an immutable quantity - was sought to be determined later by the Indian mathe-matians, the cyclic concept was woven into the religio-philosophical speculations.

Alongside, certain unitary or monistic ideas too emerged, encompassing the being and the non-being, the living and the non-living. The Rigveda speaks of water as the suprasensible First Cause or the prime-ral world-ground. Such ideas later laid the foundations for plural, but wholistic in nature and structure, speculations, the most important of them being the doctrine of five elements - earth (Prthvi), water (ap), fire (tejus), air (vayu) and an ubiquitous one (aakaasa) - associated with the human sensory organs. The Indian doctrine is thus different from the Greek or the Chinese theory of elements. It was postulated that the five elements constituted the subtle and the gross, the living and the non-living. With such wide application, the doctrine permeated the religio-philosophical systems as well as the scientific endeavours concerning the problems of matter and qualities, human physiology, disease and cure. Be that as it may, the atomic nature of the elements was speculated upon on strictly logical grounds. The

Indian atomists were able to conceive of the qualities of a substance in terms of the structural arrangement of atoms. The nature and extent of space and time was speculated upon. There was even a view of the atomicity of time.

While the physical world-view, including space and time, continued to have its meta-physical, sometimes even religio philosophical, garment with different hues of intellectual approach, the Classical Age of India and the succeeding centuries upto 12th cent. AD, experienced a spring time of florescence and an intellectual mood towards mathematics, astronomy and medicine. There appeared a large number of scientific texts with accurate terminology; the mode of precise and stylish presentation of scientific ideas was standardised.

In the 5th century, Aryabhata I gave the value of pi as 3.141 6 approximate, the value which we use even to-day. In the medieval period, such a value was computed up to 9, 10, 11 and 17 decimal places-a rare feat indeed. The Indian mathematicians appear to have excelled in spherical trigonometry. Puthumana Somayaji, Madhava and Nilakantha, in the 15th-17th centuries, worked out infinite trigonometrical series (the sine, cosine, tan and pi). Another mathematician, Paramesvara, worked out a rule for the circumradius of a cyclic quadrilateral. Such mathematical endeavours as they are, seem to antedate similar developments in Europe by centuries.

Even the modern trigonometrical words ‘sine’ and ‘cosine’ are derived from the Indian Sanskrit terms ‘Jya’ and ‘Kojya’, as a result of the mutilations these terms underwent through Arabic and later Latin translations. In algebraic expressions, especially the solution of indeterminate equations of the second degree, a method using an interpolator, developed by Brahmagupta (7th century) was a thousand years earlier than the similar Pellian equation. In the twelfth century, Bhaskara II's refined method for solving such equations, called the cyclic method, has been described as the

finest thing achieved in the theory of numbers before Lagrange by Hermann Hankel.

The most important Indian computation of universal validity was the decimal place-value system, using nine digits and zero. Described by Severus Sebokht, a Syrian Bishop of 7th century, as “a computing that surpasses description”, this versatile system travelled both east and west by the 12th century and has since become universal with some modifications in form. To quote George Sarton: “Our numerals and the use of zero were invented by Hindus and transmitted by the Arabs (hence the name Arabic numerals which we still give them).

Many Indian mathematicians were also astronomers, well-versed in observing the movements of luminaries of the sky. Interested as they indeed were in the effects of the luminaries on the earth, they computed the planetary movements around the earth in 4,32,00,00 years - a unique cycle of computation which enabled them to reach a reasonable degree of accuracy.

Though essentially geocentric, Indian astronomy was not devoid of undertones of geo-movement. In the fifth century AD, Aryabhata I conceived of the rotation of the earth about its own axis. His value for the sidereal period of earth's rotation is astonishingly close to the modern value.

There were other astronomers who made original contributions. In the tenth-eleventh centuries, Vateswara and Manjula determined the rate of precession of equinoxes; Sridhara worked out the evection and deficit of the equation of the centre of the moon and was far ahead of his times.

Indian astronomical and mathematical achievements were well known to the Arab compeers. In the eighth century there was perceptible contact of some Indian astronomers with the Abbasid Caliphate.

Brahmagupta's works (the Brahmasphuta Siddhanta) and the

Khandakhadyaka were translated into Arabic by al-Fazari and Ya'quub ibn Taariq respectively with the help of Hindu scholars. The great al-Khwarizmi prepared an abridged version of the former, besides writing an arithmetic explaining the Hindu system of decimal place-value numeration. Al-Kindi, al-Haasib, al-Nairizi, al-Hasan ibn Misbaah and ibn al-Adamii were among the noted exponents of Indian mathematics and astronomy. Above all, the eleventh century scholar al-Biruni was a remarkable transmitter and synthesiser of Indian astronomy and mathematics. Through the path of transmission of Arabic scientific knowledge, the Indian ideas passed into Latin Europe, specially from the efforts of Adelard of Bath, John of Seville, Robert of Chester, Villedieu, Sacrobaso and Pisano, in the 12th - 13th centuries.

Indian astronomers, in consonance with the general ethos of the nation, had an open mindedness and a scientific attitude for assimilating all rational ideas and observational methods. So it was early in the eighteenth century, when Sawai Jaisingh II, the rare Maharaja imbued with a scientific zeal, erected huge observatories in Jaipur, Delhi, Ujjain, Mathura and Banaras following the Islamic observatory of Ulugh Beg at Samarkand. The enchanting and well-planned Jaipur observatory, with a variety of instruments, is a testimony to the scientific spirit of the time. The Maharaja, supported by his able astronomers and possibly with the help of Jesuit missionaries, compiled significant astronomical data. He even invented or improved upon some instruments. The Jai Prakash, the Samrat and the Rama Yantras, precise and versatile, stand majestically in the Jantar Mantar (the place of instruments) Complex at Jaipur. A knowledgeable visitor can still use them for determining time of the day, longitudes, azimuthal distances, the rising signs of the zodiac, etc.

The science of life, the body and the mind, was, and continues to be, as important as the science of heavens. Ayurveda, the medical science par excellence derives its theoretical sustenance

from the philosophical principals of the Samkhya and yoga for the harmonious existence of the individual within and outside. Aiming not only at the cure of the diseases but also preserving the health in the healthy, the Ayurveda has an integrated view of man, his body and mind, as also the surrounding nature including plants, minerals and animals.

Behind the extensive and effective *materia medica* of the Ayurveda lies a rare expertise of intricate preparation of medicinal formulations of composite character - careful selection of the right plants and other ingredients, equally careful processing, prolonged heat treatment and, above all, the right dosage and dietary regimen in consonance with accurate diagnosis. The diagnostic method itself is concerned with the factors of imbalance - in terms of a three 'humoral' (tridhatu-tridosha) theory.

The Ayurveda describes five fundamental treatments aiming at toning the bodily tissues for effective" drug-action or surgical operation, as also towards a conditioning of the body for medical care. Eliminative procedures and several applications including oil and steam-bath in a precise manner generate a potentiality in the body for combat-readiness against roots of the diseases. To the Ayurveda, the anti-dote is necessary but not sufficient; the vitiating roots of the disease should be eliminated totally.

As a medical historian rightly observes: "It was in surgery above all that the ancient Hindus excelled". The Ayurvedic classic, the *Susruta Samhita*, which is at least two thousand years old, describes more than three hundred different operations and 121 varieties of surgical instrumented tongs, forceps, scalpels, catheters, trocar, syringes, speculums, needles, saws, lances, hooks, scissors and probes. The outstanding feats of the ancient Indian surgery related to laparotomy, lithotomy and plastic operations, with pre - and post-operative treatments. The Indian medical knowledge and surgical practices were well known in the Arabic world, as also in South-East Asia, Tibet and China. The

classics of Caraka, Susruta, Madhava and Vaghbhata were rendered into Arabic in the Abbaasid Caliphate from where the Ayurvedic knowledge spread to the other parts of the Arabic world. Al-Razi incorporated Indian medical knowledge in his comprehensive work on medicine.

In the 13th-14th centuries, the Arabic medicine (Unani Tibb) itself began to take roots in India under the Islamic rulers and became popular with the advent of the Mughals. The Muslim rulers greatly encouraged both the Ayurveda and Unani Tibb, and the Hakims and the Vaidyas worked together in hospitals and medical schools - a testimony to the Islamic patronage of scientific tradition.

The foregoing dimensions apart, there were certain chemical practices in India which attracted the attention of the outside world from about the sixth century BC. specially the production of iron and steel. The Greek historian Herodotus, wrote in appreciative terms about Indian iron. Roman historian, Pliny, vividly described the import of Indian iron and steel for fashioning them into Cutlery in the Roman Empire.

From about 600 BC to second century AD, there was a whole culture, called the Megalithic culture, mostly in Peninsular and Central India, to which iron had a special appeal. Thousands of burials of this culture, on excavation, have been found to contain a wide variety of iron objects in large numbers.

Astonishing indeed it is to note that practically all the ancient Indian iron objects have a high percentage of iron upwards ninety per cent, some of them even close to 100. The historic vestige of the 5th century AD, the famous Iron Pillar, now standing serene near Delhi, has remained unrusted for over 1500 years, unrivaled elsewhere in the world. The high purity of iron, presence of appreciable amount of phosphorus, absence of corroding elements like manganese and sulphur, a thin protective oxide on the surface, etc., possibly have rendered it uniquely corrosion-resistant, a tribute to the technical skills of the ironsmiths of the time. Likewise, The

Indian metalsmiths developed a novel method for the extraction of zinc and their skills were adopted in Europe much later.

A flash-back on the dimensions of scientific traditions in India would reveal, more than in general teams, the inner urges of the savants to understand and interpret the phenomenal world. The ethos of such endeavours centered round man as an integral part of his world around. Such inner urges to be nourished and fostered needed a social milieu viable enough to develop creative growth-points in tune with the challenges of nature.

There is no denying the fact that the Indian astronomers, mathematicians and medical men exhibited an open-mindedness which resulted in developing soma growth points through purposeful assimilation or adoption of new ideas from the Islamic, traditions. Nevertheless, both the traditions continued to move along the already charted grooves.

It would seem that, as a result of the scientific tradition and the associated open-mindedness, India did not think of Western science as alien to its own ethos, when the latter began to take roots in the 19th Century. Instead, it fostered Western Science, even within its social milieu assimilating it in a way characteristically Indian.

